

Innst. 390 S

(2011–2012)

Innstilling til Stortinget fra energi- og miljøkomiteen

Meld. St. 21 (2011–2012)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om norsk klimapolitikk

Til Stortinget

Sammendrag

Regjeringen varsler i klimameldingen at man vil styrke virkemidlene for å redusere klimagassutslippene både internasjonalt og i Norge. Regjeringen foreslår blant annet et nytt klima- og energifond, økt CO₂-avgift på sokkelen og en økt satsing på kollektivtransport. Klimamålene, slik de er nedfelt i klimaforliket fra 2008, ligger fast. Basert på erfaringene med dagens lovgivning og virkemiddelbruk vil regjeringen vurdere hensiktsmessigheten av en egen klimalov.

Det vises i meldingen til målet for den globale innsatsen gjennom FNs klimakonvensjon, som er å stabilisere konsentrasjonen av klimagasser på et nivå som er lavt nok til å hindre farlig, menneskeskapt påvirkning av jordens klima. Det er regjeringens overordnede mål å bidra til at de FN-ledede klimaforhandlingene fører fram til en bred klimaavtale som skal sikre en utvikling i tråd med togradersmålet. En slik utvikling vil ifølge FNs klimapanel kreve at verdens samlede utslipp av klimagasser reduseres med 50–85 pst. fram mot 2050 sammenliknet med nivået i 2000. Det vil bare være mulig hvis utslippene reduseres i industrilandene, framvoksende økonomier og utviklingsland.

Regjeringen vil at Norge skal være en pådriver for en ambisiøs avtale med bindende forpliktelser for alle land. Det må etableres en internasjonal pris på utslipp av karbon for å redusere utslippene i tråd med togradersmålet. En størst mulig del av de globale

utslippene av CO₂ må underlegges en pris, og karbonprising vil være det viktigste virkemiddel i arbeidet mot de globale klimaendringene. Regjeringen vil derfor fortsette arbeidet for å bidra til å videreutvikle internasjonale karbonmarkeder.

Regjeringen vil føre en aktiv og bærekraftig skogpolitikk som øker opptak av karbon i skog også på lang sikt.

Norge har troverdighet som pådriver og brobygger i det internasjonale klimaarbeidet. Norge fører en aktiv nasjonal klimapolitikk, og vi bruker et bredt sett av virkemidler for å redusere de nasjonale utslippene. Målet er en langsiktig omstilling av Norge til et lavutslippssamfunn, og regjeringen vil forsterke den nasjonale virkemiddelbruken for å nå dette målet.

Regjeringen mener at en offensiv nasjonal klimapolitikk må utformes slik at den også blir god næringspolitikk. Klimapolitikken bør bidra til å videreutvikle og omstille vårt næringsliv i klimavennlig retning. Teknologitviking står her helt sentralt.

Mål og prinsipper i norsk klimapolitikk

Regjeringens bærekraftstrategi som ble presentert i nasjonalbudsjettet for 2008 (St.meld. nr. 1 (2007–2008)), slår fast at en politikk for bærekraftig utvikling må bygge på hovedprinsippene om rettferdig fordeling, internasjonal solidaritet, føre-var-prinsippet, prinsippet om at forurenser betaler og prinsippet om felles innsats. Slike sentrale prinsipper framgår også av naturmangfoldloven og forurensningsloven.

Departementet viser til det brede politiske forliket i Stortinget fra 2008 (klimaforliket), jf. Innst. S. nr. 145 (2007–2008), hvor mål og prinsipper i norsk klimapolitikk er forankret. Klimaforliket omfatter også tiltak og kontrollstasjoner for oppfølging av klimapolitikken. Klimaforliket viser blant annet til de

sektorvise klimahandlingsplanene og de sektorvise målene.

Det er et viktig prinsipp i klimapolitikken at forurenser betaler. Klimapolitikken skal innrettes slik at den gir størst mulig utslippsreduksjon for innsatsen og gir utslippsreduksjoner både i Norge og i utlandet. Regjeringen vil spesielt vurdere tiltak som er kostnadseffektive i lys av en forventet stigende karbonpris over investeringsenes levetid, og som ikke nødvendigvis utløses av dagens virkemiddelbruk.

I tråd med klimaforliket vil den norske klimapolitikken være innrettet mot følgende overordnede mål:

- Innenfor Kyoto-protokollens første forpliktelsesperiode, vil Norge overoppfylle Kyoto-forpliktelsen med 10 prosentpoeng.
- Norge skal fram til 2020 påta seg en forpliktelse om å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 pst. av Norges utslipp i 1990.
- Norge skal være karbonnøytralt i 2050.
- Som en del av en global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser, skal Norge ha et forpliktende mål om karbonnøytralitet senest i 2030. Det innebærer at Norge skal sørge for utslippsreduksjoner tilsvarende norske utslipp i 2030.

Regjeringen vil skjerpe Norges klimamål slik at de tilsvarer kutt i utslippene på 40 pst. innen 2020 i forhold til 1990-nivå, dersom det kan bidra til enighet om en ambisiøs klimaavtale der de store utslippslandene påtar seg konkrete utslippsforpliktelser. Regjeringen har som langsiktig mål at hvert menneske på jorda skal tildeles samme rett til å slippe ut klimagasser.

Nasjonale utslippsreduksjoner

Klimaproblemet kan bare løses gjennom bred internasjonal samhandling, men det meste av den konkrete politikken bestemmes likevel nasjonalt. Det har vært bred politisk enighet i Norge om at vi skal føre en aktiv nasjonal politikk for å redusere utslippene av klimagasser. Gjennom mange år har Norge derfor vært blant de landene i verden som har brukt de sterkeste klimapolitiske virkemidlene. Vi har også satt oss ambisiøse mål om å redusere de nasjonale utslippene og omstille Norge til et lavutslippssamfunn fram mot 2050.

Basert på Klima- og forurensningsdirektoratets tidligere tiltaksanalyse, de sektorvise klimahandlingsplanene samt eksisterende virkemiddelbruk, ble det i den forrige klimameldingen anslått som realistisk å ha et mål om å redusere utslippene i Norge med 13–16 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til

referansebanen slik den er presentert i nasjonalbudsjettet for 2007, når skog er inkludert. Dette innebærer i tilfelle at om lag halvparten og opp mot to tredjedeler av Norges totale utslippsreduksjoner tas nasjonalt. Stortingets behandling av klimameldingen innebar en ytterligere opptrapping av klimatiltakene (klimaforliket). Basert på en skjønsmessig vurdering ble det lagt til grunn at de nye tiltakene i klimaforliket gjør det realistisk å anta ytterligere utslippsreduksjoner i Norge, og at intervallet for utslippsreduksjoner kunne økes til 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til referansebanen slik den er presentert i nasjonalbudsjettet for 2007, når skog er inkludert. Dette innebar i tilfelle at om lag to tredjedeler av Norges totale utslippsreduksjoner tas nasjonalt, jf. Innst. S. nr. 145 (2007–2008).

Departementet viser til at - på usikkert grunnlag - kan de årlige norske utslippene i 2010 anslås å ligge på 11–14 millioner tonn, eller vel 20 pst., lavere enn de ville ha vært uten vår nasjonale klimapolitikk. Dette kommer også til uttrykk ved at utslipp pr. produsert enhet (karbonintensitet) i norsk økonomi har falt med om lag 36 pst. de siste 20 år når oljesektoren er inkludert. I fastlandsøkonomien er utslippsintensiteten nesten halvert i samme tidsrom.

Departementet viser videre til at klimatiltak som er gjennomført i Norge siden 2007 kan - på usikkert grunnlag - anslås til å redusere de årlige utslippene i Norge med opp mot 5 millioner tonn i 2020.

Regjeringen bidrar i tillegg til utslippsreduksjoner i utviklingsland og framvoksende økonomier, blant annet ved kjøp av klimakvoter gjennom den grønne utviklingsmekanismen (CDM).

Norge er omfattet av det europeiske kvotesystemet. Etter utvidelsen i 2013 vil om lag 80 pst. av de nasjonale utslippene være underlagt kvoteplikt eller CO₂-avgift. Innenfor det europeiske kvotesystemet er samlede utslipp i utgangspunktet gitt i forpliktelsesperioden fram til 2020. Samlet kvotemengde i det europeiske kvotesystemet skal hvert år framover reduseres med et fast antall kvoter tilsvarende 1,74 pst. av en beregnet kvotemengde for 2010. Den beregnede kvotemengden for 2010 vil inkludere tall for alle sektorer som vil være med i kvotesystemet fra 2013. Fra 2005 til 2020 innebærer det at sektorene som er omfattet, må redusere utslippene med 21 pst. EUs kvotesystem vil ikke alene være tilstrekkelig til at landene som er omfattet av systemet når sine klimamål. EU-regelverket åpner imidlertid for at kvotemengden kan reduseres ytterligere.

Norges tilknytning til EUs kvotesystem vil for perioden 2013–2020 stramme inn de samlede utslippene fra Norge og EU med om lag 11 millioner tonn CO₂ i 2020.

Endrete rammebetingelser – nye utfordringer

Siden klimameldingen ble lagt fram og klimaforliket inngått, har internasjonale karbonpriser falt og kostnadene ved å redusere utslipp i Norge er vesentlig oppjustert. Klimakur 2020 beregnet at marginalkostnadene ved å redusere nasjonale utslipp med 12 millioner tonn CO₂-ekvivalenter kan ligge i intervallet 1 100–1 500 kroner pr. tonn CO₂ – gitt at alle sektorer stilles overfor samme pris. Hvis bedrifter i kvotepliktig sektor skjermes, viser beregningene at de resterende sektorene i norsk økonomi må stilles overfor en pris på 3 400 kroner pr. tonn CO₂. I nasjonalbudsjettet 2011 anslår regjeringen at de samfunnsøkonomiske kostnadene i 2020 er høyere enn det Klimakur kom fram til, blant annet som følge av omstillingskostnader.

Nye anslag viser at utslippene fra norsk petroleumsvirksomhet i 2020 ligger an til å bli om lag 3 millioner tonn høyere enn lagt til grunn i den forrige klimameldingen. Utslippene pr. produsert enhet er imidlertid lavere på norsk sokkel enn i de fleste andre olje- og gassproduserende områdene i verden.

Departementet viser til at mindre framgang i utvikling av klimavennlig teknologi, høyere kostnader ved klimatiltak innenlands, høyere innvandring og økonomisk vekst og større utslipp fra oljesektoren, vil ha betydning for når klimamålene blir nådd. Men disse forholdene endrer likevel ikke behovet for å redusere de nasjonale utslippene.

Nasjonal strategi for lavere utslipp

Det vises til at klimamålene slik de er nedfelt i klimaforliket står fast, og regjeringen foreslår å forsterke virkemiddelbruken i den nasjonale klimapolitikken. Norges klimapolitikk skal være blant de mest ambisiøse i verden, og Norge skal mot midten av dette århundre bli et lavutslippssamfunn. Dette innebærer en omstilling der vi blant annet skal produsere mer fornybar energi, fase den inn på områder som i dag har fossil energibruk og bruke energien mer effektivt.

Regjeringen foreslår å utvikle ny, klimavennlig teknologi her hjemme og ta i bruk teknologi utviklet i andre land. En slik omstilling innebærer at Norge må være innstilt på å gjennomføre nasjonale klimatiltak som er dyrere enn tiltak i utlandet. Det innebærer også at vi må prioritere tiltak som kanskje ikke gir stor klimaeffekt på kort og mellomlang sikt, men som vil være nødvendige for at vi innen 2050 skal kunne nå et slikt mål.

Fastlandsindustri og petroleumsvirksomhet, kraft fra land

Regjeringen har som mål å øke bruken av kraft fra land. Dette forutsetter at det samtidig er sikret

utbygging av tilstrekkelig ny kraft eller at det framføres tilstrekkelig nytt nett, slik at det ikke oppstår regionale ubalanser på utbyggingstidspunktet. Samtidig må naturmangfoldet og hensynet til tiltakskostnadene ivaretas.

En samordnet utbygging med flere nye, mindre funn i samme område kan gjøre kraft fra land til et mer realistisk alternativ enn hvis funnene bygges ut enkeltvis. Med dette som utgangspunkt har regjeringen som mål at den sørlige delen av Utsirahøyden skal forsynes med kraft fra land. Regjeringen vil ta endelig stilling til dette blant annet på bakgrunn av de pågående analysene fra rettighetshaverne.

Regjeringen har som mål å øke bruken av kraft fra land ved nye større utbygginger ved å:

- Øke CO₂-avgiften med 200 kroner pr. tonn CO₂ for petroleumsvirksomheten.
- Utarbeide en større analyse av og strategi for kraft fra land som energiløsning ved samordnet utbygging av felt med geografisk nærhet.
- Kreve at selskapene før konseptvalg informerer Oljedirektoratet om de alternativene som utredes, slik at konseptvalg ikke fordyrer eller på annen måte reduserer sannsynligheten for en løsning med kraft fra land.
- Kreve at selskapene alltid vurderer kraft fra land som energiløsning for nye felt og ved større ombygginger av eksisterende felt, herunder vurderer relevant levetid.
- Følge opp at operatøren for nye feltutbygginger i petroleumssektoren på et tidlig tidspunkt søker om tilknytning til nettet i tilfeller der kraft fra land er aktuelt.
- Be Statnett legge til rette for framtidig kraftforbruk, blant annet større og spesifikke økninger i kraftforbruket i petroleumssektoren, dersom dette er samfunnsøkonomisk lønnsomt.
- Følge opp de pågående utredningene og ha som mål at den sørlige delen av Utsirahøgden forsynes med kraft fra land.

Regjeringen legger til grunn at disse tiltakene vil bidra til økt bruk av kraft fra land ved nye utbygginger på norsk sokkel. Regjeringen vil ta stilling til spørsmålet om bruk av kraft fra land ved behandlingen av de enkelte utbyggingene.

CO₂-fangst og -lagring

Regjeringen vil

- Videreføre at alle nye gasskraftkonsesjoner skal basere seg på fangst og lagring av CO₂ ved oppstart

CO₂-håndtering blir av flere, blant annet Det internasjonale energibyrådet (IEA) og FNs klimapanel, trukket fram som den viktigste enkeltstående teknologien for å redusere klimagassutslipp. For at CO₂-håndtering skal lykkes som teknologi forutsettes det at en rekke land satser aktivt på teknologi- og kompetanseutvikling og utvikler prosjekter for CO₂-håndtering.

Klima- og energifond

Regjeringen foreslår en nasjonal satsing på klimateknologi. Satsingen har som mål å redusere klimagassutslipp og gi varige energibesparelser i industrien gjennom å utvikle og ta i bruk teknologier som kan bidra til dette. Flere kilder til klimagassutslipp vil være omfattet av CO₂-avgift og kvoteplikt fra neste år. Regjeringen går inn for å øke CO₂-avgiften på sokkelen, og vil videreføre at alle nye gasskraftkonsesjoner skal basere seg på fangst og lagring av CO₂ ved oppstart.

Regjeringen foreslår at teknologisatsingen skal forvaltes av Enova, som skal følge opp satsingen i nært samarbeid med næringsliv, forskningsmiljøer, Klima- og forurensingsdirektoratet og andre relevante offentlige etater. Satsingen skal bygge på klimafaglig og teknologifaglig kompetanse.

Enova skal kunne gi støtte til investeringer i fullskala produksjonslinjer. Samarbeidet skal forankres i avtaler med klart definerte mål om utvikling og bruk av teknologi som gir utslippsreduksjoner.

Det foreslås at teknologisatsingen skal finansieres fra et nytt fond for klima, fornybar energi og energiomlegging, samt fra deler av midlene som frigjøres som følge av innføring av el-sertifikater. Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging skal etableres med utgangspunkt i Enovas Grunnfond med to deler: en som ivaretar oppgavene som Enova har i dag, og en som ivaretar den nye satsingen på klimateknologi. Avkastningen fra et fondsnivå som går utover dagens nivå på 25 mrd. kroner, skal brukes til å finansiere klimateknologisatsingen. Det nye fondet skal styrkes med 5 mrd. kroner i 2013, slik at det får en kapital på til sammen 30 mrd. kroner. Regjeringen vil innen 2020 gradvis øke fondskapitalen opp til 50 mrd. kroner.

Det foreslås at også Enovas øvrige oppgaver skal styrkes i årene framover. Dette gjelder for eksempel innsatsen for overgang fra fossilbasert energibruk til fornybar energi, og innsatsen for energieffektivisering. Enova skal blant annet kunne legge til rette for miljøvennlig energiomlegging i husholdninger. Satsingen på disse oppgavene finansieres ved at deler av midlene som frigjøres som følge av innføring av el-sertifikater, beholdes av Enova.

En klimavennlig byggsektor

Det vises til at utslippene fra bygg er redusert med rundt 30 pst. siden 1990 som følge av utfasing av fossilt brennstoff til oppvarming, mens utslippene fra fjernvarme har økt. Regjeringen vil fortsette arbeidet med energiomlegging og økt energieffektivisering i bygg. Regjeringen vil øke tempoet i Enovas arbeid med å fase ut oljefyring – også i mindre anlegg. Det skal satses spesielt på energieffektivisering og utfasing av fossile brenslere.

Regjeringen legger her fram en handlingsplan for energieffektivisering, med mål om å redusere samlet energibruk vesentlig i byggsektoren innen 2020.

Regjeringen vil:

- Skjerpe energikravene i byggeteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020.
- Innføre komponentkrav for eksisterende bygg og klargjøre for hvilke byggarbeider og komponenter disse kravene skal gjelde.
- Fase ut bruken av oljekjeler i husholdninger og til grunnlast fram mot 2020.
- Utvide forbudet mot å installere kjel for fossilt brensel til grunnlast slik at det omfatter alle eksisterende bygg.
- Sørge for at staten som byggherre og eiendomsbesitter er pådriver i arbeidet med energiomlegging og utfasing av fossile brenslere i bygningsmassen.

Transportsektoren og satsing på kollektivtransport

For å redusere utslippene fra transportsektoren, foreslår regjeringen at det fases inn ny og miljøvennlig kjøretøyteknologi og legges til rette for at det skal være lettere å velge kollektivtransport, gange og sykkel. Mer gods skal over på sjø og bane, og det skal tas i bruk mer miljø- og klimavennlig kjøretøyteknologi og drivstoff.

Det vises til at kommunene har en sentral oppgave i å redusere transportbehovet gjennom en samordnet miljø-, areal- og transportplanlegging, å legge til rette for kollektivtransport og å benytte andre virkemidler som påvirker valg av transportform.

Regjeringen vil:

- Ha som mål at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange. I og omkring storbyområdene skal kollektivformål og sykkeltiltak gis økt prioritet ved fordeling av samferdselsbevilgningene.
- Gi kollektivtransporten en viktig plass i NTP 2014–2023 og utarbeide en kollektivhandlingsplan som oppfølging av NTP.

- Øke statens tilskudd til investering og drift av fylkeskommunal kollektivtransport og andre miljøvennlige transportformer.
- Styrke jernbanens rolle i transportsystemet. Investeringene i jernbanen økes, særlig rundt de største byene.
- I forbindelse med NTP legge fram en framdriftsplan for utbygging av InterCity-forbindelsen i det sentrale østlandsområdet, med en tidfesting av når ulike strekninger kan ferdigstilles.
- I NTP legge fram en samlet godsstrategi hvor det blant annet legges til rette for overgang fra gods-transport på vei til transport på sjø og bane.
- I NTP 2014–2023 legge fram en sykkelstrategi med økte bevilgninger til gang- og sykkelveier, slik at den årlige bevilgningen ved utgangen av første del av NTP-perioden er dobbelt så høy som nå.
- Oppfordre kommunene til å utvikle en helhetlig parkeringspolitikk, og gi dem adgang til å kreve at parkeringsarealer utenfor kommunal grunn ilegges avgift.
- Etablere Transnova som et permanent organ og gradvis øke tilskuddet.
- Utvikle rutiner for miljøvennlige offentlige innkjøp ved å oppdatere og videreutvikle Direktoratet for forvaltning og IKTs (Difis) kriteriesett med veiledning for miljøbevisst anskaffelse av bil (både kjøp og leasing) og anskaffelse av dro-sjetjenester for offentlig sektor.
- Øke omsetningspåbudet av biodrivstoff til 5 pst. forutsatt at bærekraftskriteriene er tilfredsstillende. Når det er opparbeidet erfaring med bærekraftskriteriene, vil regjeringen ha som mål å øke omsetningspåbudet ytterligere opp mot 10 pst.
- Bidra til utvikling av verdikjeden for andre generasjons biodrivstoff.
- Fortsette arbeidet for en mer treffsikker veiavgift for tunge kjøretøy.
- Ha som mål at gjennomsnittlig utslipp fra nye personbiler i 2020 ikke skal overstige et gjennomsnitt på 85 g CO₂/km.
- Styrke sjøtransportens rolle i transportsystemet og øke de årlige rammene til infrastrukturinvesteringer i havner og farleder.
- Oppfordre de største norske havnene til å innføre miljødifferensierte priser på frivillig basis.
- Innføre IMO's krav om energieffektivitet også for skip som utelukkende går i innenriksfart.
- Fortsette arbeidet for å få inkludert luftfart i et bindende internasjonalt klimaregime.

Aktiv skogforvaltning

I Norge dekker skogen omtrent 30 pst. av landarealet, og skogen tar opp en CO₂-mengde som tilsvarer rundt halvparten av våre samlede årlige utslipp

av klimagasser. Årlig nettoopptak av CO₂ i norske skoger ble i nasjonalbudsjettet 2012 anslått å ligge om lag 12 millioner tonn høyere i 2020 enn i 1990.

I samsvar med norsk holdning i de internasjonale klimaforhandlingene og skogens reelle rolle i binding av karbon i Norge, vil regjeringen føre en aktiv skogpolitikk gjennom tiltak som øker skogens karbonlager. Skogens rolle som fornybar ressurs skal styrkes gjennom forskning, verdiskaping og en langsiktig bærekraftig forvaltning av skogen.

Regjeringen vil:

- Øke det produktive skogarealet gjennom redusert avskoging og skogferringelse og gjennom en aktiv bærekraftig politikk for økt tilplanting på nye arealer. Regjeringen vil presentere en strategi for økt skogplanting. Kommunene bør gjennom arealplanleggingen søke å redusere avskogingen.
- Opprettholde eller øke karbonlaegret gjennom aktiv, bærekraftig skogpolitikk blant annet gjennom styrket innsats innen skogplanteforedling, økt plantetetthet og gjeninnføring av forbudet mot hogst av ungskog samt å styrke skogvernet.
- Utrede en ordning med frivillige klimatiltak og samarbeidsavtaler med grunneiere om etablering av klimaskoger.
- Bedre insentivene til uttak av råstoff fra skogen til bioenergi, med særlig vekt på skogsavfall (GROT) slik at blant annet tiltak med kort tilbakebetalingstid for CO₂ prioriteres.
- Bidra til økt karbonopptak gjennom målrettet gjødsling av skog.

Utslipp fra jordbruket utgjorde i 2010 om lag 10 pst. av Norges samlede klimagassutslipp, og gass fra husdyrgjødsel var en betydelig del av dette.

Regjeringen vil:

- Bidra til utvikling av biogass i Norge, blant annet gårdsbaserte biogassanlegg og store sambehandlingsanlegg for husdyrgjødsel og avfall.
- Revidere forskriften om nydyrking slik at også hensynet til klima blir gjenspeilet, jf. Meld. St. 9 (2011–2012).

Et styrket internasjonalt klimaengasjement

Det vises i meldingen til at de tradisjonelt rike landene har et ansvar for å bidra til at fattige land kan redusere sine utslipp og tilpasse seg klimaendringer. Samtidig er de økonomiske styrkeforholdene i verden i sterk endring. Over tid må økt økonomisk styrke også innebære økt ansvar for selv å finansiere globale klimatiltak

Norge har spilt en aktiv rolle i de internasjonale klimaforhandlingene. Til bl.a. København-møtet foreslo Norge – sammen med Mexico – å opprette et

Grønt klimafond og en ordning i FN-regi for å selge kvoter for å finansiere klimatiltak i fattige land. Det grønne klimafondet kan bli et sentralt verktøy for å kanalisere økonomiske ressurser – offentlige og private – til klimatiltak i fattige land. Regjeringen vil at Norge skal bidra til å finansiere Det grønne klimafondet, og å mobilisere privat næringsliv til å foreta klimavennlige investeringer i fattige land.

Regjeringen har som mål at Norge skal være et foregangsland for internasjonal aksept for CO₂-fangst og -lagring som et nødvendig klimatiltak. Norge har opparbeidet seg en betydelig internasjonal posisjon på dette området. En styrket satsing på CO₂-fangst og -lagring internasjonalt, særlig i land som antas å oppleve stor økonomisk vekst de kommende årene, og derigjennom utslippsvekst, vil være spesielt viktig.

Internasjonale analyser peker på karbonprising som det viktigste virkemidlet i arbeidet mot klimaendringer, og karbonprising motiverer til å redusere utslipp, finansiere klimatiltak og stimulere til utvikling av ny teknologi.

Det vises til at etablering av et globalt CO₂-marked eller en global CO₂-avgift ikke synes sannsynlig dette tiåret, men en mer realistisk vei kan være å kople nasjonale og regionale karbonmarkeder til hverandre over tid. Norge skal være en pådriver i arbeidet for å utvikle og organisere internasjonale karbonmarkeder, og vil i årene framover videreutvikle og styrke dette arbeidet ytterligere.

I 2007 lanserte Norge klima- og skogprosjektet, og vi forpliktet oss til å bidra med opp til 3 mrd. kroner årlig til tiltak mot avskoging i utviklingsland.

Energisektoren står for om lag 2/3 av de samlede globale utslippene. Økt tilgang på lavutslipps- og utslippsfri energi er nøkkelen til at verden skal kunne lykkes med å redusere både fattigdommen og de globale utslippene av klimagasser de neste tiårene. Fra norsk side vil NORFUND være et sentralt verktøy for å bidra til kommersielle investeringer i fornybar energi i fattige land. Regjeringen vil fram mot 2020 styrke NORFUND.

Regjeringen vil arbeide for en bred og ambisiøs klimaavtale i tråd med togradersmålet, som skal nedfelle konkrete forpliktelser om utslippsreduksjoner for både industriland og store utviklingsland.

Innenfor en samlet økende bistandsramme vil regjeringen:

- Etter en evaluering vurdere å styrke klima- og skogprosjektet utover 3 mrd. kroner årlig som del av en flernasjonale mekanisme for betaling for verifiserte utslippsreduksjoner dersom andre land også øker sine bidrag.

- Trappe opp arbeidet for økte kommersielle investeringer i fornybar energi i fattige land, blant annet gjennom å styrke NORFUND.
- Bidra til reduserte utslipp av kortlivede klimadrivere gjennom et forsterket internasjonalt engasjement.

Norsk strategi og prioriteringer i klimaforhandlingene

Norske posisjoner i de internasjonale klimaforhandlingene bygger på St.meld. nr. 34 (2006–2007) om norsk klimapolitikk, samt klimaforliket i Stortinget av 17. januar 2008. Norske posisjoner er også gjort rede for i miljø- og utviklingsministerens redegjørelser for Stortinget av 3. desember 2009 og 30. november 2010.

Norges hovedposisjon er at det må vedtas en folkerettslig bindende klimaavtale under FNs klimakonvensjon som er tilstrekkelig ambisiøs til å overholde togradersmålet. Klimaavtalen må inneholde folkerettslige utslippsforpliktelser spesifisert for hvert enkelt land – for alle industriland og store utviklingsland.

Norge har i det internasjonale klimaarbeidet prioritert temaene finansiering av klimatiltak, redusert avskoging og skogforringelse i utviklingsland, fleksible gjennomføringsmekanismer og utvikling av globale kvotemarkeder, forbedret måling, rapportering og verifisering av utslippsreducerende tiltak. I tillegg har Norge prioritert utslipp fra internasjonal skipsfart og fangst og lagring av CO₂. Som polarnasjon ønsker regjeringen også at Norge skal fortsette sin ledende rolle med å overvåke og dokumentere klimaendringene i Arktis.

I Meld. St. 14 (2010–2011) Mot en grønnere utvikling, utdypes de norske miljø- og utviklingspolitiske virkemidlene som kan fremme grønne utviklingsstrategier og bidra til å gjøre bistand mer attraktivt. Her utdypes også norske posisjoner i de internasjonale klimaforhandlingene som relaterer seg til den utviklingspolitiske agendaen, se kapittel 3.10 for ytterligere omtale.

Regjeringens klima- og skoginitiativ

Ved å bidra med inntil 3 mrd. norske kroner i året gjennom regjeringens klima- og skoginitiativ, vil den Norge bidra til å bygge opp tidlige erfaringer viser at det er mulig å redusere utslipp fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland og å kompensere utviklingslandene for slike utslippsreduksjoner. Dette skal bidra til framgang i forhandlingene om en mekanisme for reduserte utslipp fra avskoging og skogforringelse i utviklingsland (REDD+) under Klimakonvensjonen. Den norske innsatsen bidrar til betydelige utslippskutt på kort sikt.

Tiltak for å redusere avskoging og skogforringelse vil også kunne bidra positivt utover den direkte klimaeffekten. Mer enn en milliard mennesker lever i eller nær skog de er avhengige av for sitt livsopphold, og nær halve jordens befolkning er avhengig av den økosystemtjenesten skogene gir ved å rense og gi jevnt tilsig av vann. Større skogområder virker også dempende mot skred, flom og oversvømmelse og kan dermed bidra til å forebygge effekten av naturkatastrofer og klimaendringer. På grunn av blant annet disse faktorene, kan redusert avskoging bidra til fattigdomsreduksjon og bærekraftig utvikling.

Departementet viser til at reduksjon av utslipp fra avskoging og skogforringelse kan gi relativt raske utslippsreduksjoner til en lavere kostnad enn de fleste andre tilgjengelige klimatiltak. Det tar imidlertid tid å snu avskogingstrender. Drivkreftene bak avskogingen må identifiseres i hvert enkelt skogland, og det må bygges kapasitet og kompetanse for å imøtegå dem på en relevant og bærekraftig måte. De store skogene i Amazonas, Kongobassenget og Sør-øst-Asia befinner seg i områder med betydelige styresettutfordringer, der sterke internasjonale og lokale krefter er aktivt involvert i avskoging, og mange av landene er i eller har vært i konflikt.

Prinsipper, mål og resultatmåling i norsk klimapolitikk

Avtalen om klimameldingen

Mål og prinsipper i norsk klimapolitikk er forankret i det politiske forliket i Stortinget fra 2008 (klimaforliket), jf. Innst. S. nr. 145 (2007–2008). Klimaforliket omfatter også tiltak og kontrollstasjoner for oppfølging av klimapolitikken. Som en følge av klimaforliket har Norge blant annet tatt initiativ til en omfattende internasjonal satsing for å redusere utslippene knyttet til tap av skog og skogforringelse i utviklingsland.

Som ledd i oppfølgingen av klimaforliket har regjeringen også:

- fortsatt omleggingen av avgiftssystemet, slik at biler med lite CO₂-utslipp blir billigere, og biler med høye utslipp dyrere;
- doblet belønningsordningen for kollektivtrafikken;
- økt investeringene i jernbane;
- tredoblet innsatsen knyttet til forskning på fornybar energi;
- økt fondskapitalen i Grunnfondet for fornybar energi og energieffektivisering med 15 mrd. kroner;
- etablert et felles el-sertifikatmarked med Sverige;
- satset tungt på utvikling av teknologi for CO₂-fangst og -lagring gjennom Teknologisenteret på Mongstad;

- vedtatt en bioenergi-strategi som skal sikre målrettet og koordinert virkemiddelbruk for økt utbygging av bioenergi inntil 14 TWh innen 2020.

Oppfølgingen av de konkrete punkter fra forliket er nærmere omtalt i meldingen.

Det er i meldingen også gitt en bred omtale av gjennomførte klimatiltak siden 2007.

Det vises til at det de siste årene er bevilget store beløp til klimarelatert forskning og teknologiutvikling. Den største satsingen er bevilgningene til CO₂-håndtering, der teknologiseret for CO₂-fangst på Mongstad utgjør en vesentlig satsing. Teknologi for CO₂-håndtering vil være et av de viktigste tiltakene i kampen mot global oppvarming. Regjeringen vil bidra til teknologiutvikling og reduserte kostnader gjennom prosjekter for fangst, transport og lagring av CO₂. Det er i perioden 2007–2011 bevilget om lag 6,5 mrd. kroner til CO₂-håndtering. I 2012-budsjettet er det bevilget om lag 2,9 mrd. kroner til formålet. Teknologiseret for CO₂-fangst på Mongstad vil åpnes i mai 2012.

Som oppfølging av klimaforliket bevilges det, i tillegg til Mongstad-satsingen, nær 800 mill. kroner i året til forskning og utvikling innen fornybare energikilder og CO₂-håndtering, opp fra et nivå på i overkant av 200 mill. kroner i 2008. I revidert nasjonalbudsjett 2008 ble det bevilget 70 mill. kroner til oppfølging av klimaforlikets punkt om forskning på fornybar energi og CO₂-håndtering over flere departementers budsjetter. I både 2009 og i 2010 ble det lagt til ytterligere 300 mill. kroner til dette formål. Det ble i tillegg bevilget 75 mill. kroner til klimaforskning og utvikling av fornybar energi med hovedvekt på havvind i tiltakspakken i 2009. Som et ledd i regjeringens satsing på miljøteknologi ble det i statsbudsjettet 2011 bevilget 40 mill. kroner til utvikling av fornybar energiproduksjon til havs.

Forskning og utvikling

Regjeringen vil fortsette å trappe opp klimaforskningen med spesiell vekt på rammebetingelser, virkemidler og teknologi for reduserte klimagassutslipp. Regjeringen vil også bidra til den globale innsatsen for å styrke kunnskapsgrunnlaget i klimaarbeidet og til at den grunnleggende klimaforskningen styrkes. De mål og hensyn som er omtalt her, er avgrenset til kunnskap knyttet til klimasystemet og til klimagassutslipp.

Klimaendringene er en global miljø- og samfunnsutfordring som krever en langsiktig, forutsigbar og solid forskningsinnsats. Kunnskapsproduksjonen på klimaområdet skal bidra til Norges overordnede mål om å styrke det internasjonale rammeverket på

klimaområdet og redusere utslippene av klimagasser. Klimaforskning vil bidra til å redusere usikkerheten om hvordan klimaendringer utvikler seg.

Forskningsinnsats samt utvikling og innføring av nye klimavennlige løsninger og teknologier er en nødvendig del av arbeidet med å omstille det norske samfunnet for å redusere utslippene av klimagasser. Vi trenger både ny teknologi og kunnskap om hvordan ny teknologi blir tatt i bruk innenfor ulike samfunnssektorer og næringer. Også den samfunnsvitenskapelige forskningen har derfor en viktig rolle i klimaarbeidet og er en del av bakgrunnen for etableringen av tre nye forskningssentre for miljøvennlig energi i 2011.

Norsk forskning må ses i en internasjonal sammenheng, og innsatsen bør rettes inn mot områder der norsk forskning kan gjøre en forskjell. For store befolkningsgrupper i verden får klimaendringene langt mer alvorlige konsekvenser enn her hjemme i Norge. I utsatte utviklingsland trues tilgangen til mat og rent vann. Samtidig vil en overveiende andel av utslippsveksten framover komme i utviklingslandene. Norge kan derfor bidra til å utvikle og dele klimakunnskap med andre land, herunder utviklingsland. Dette gjelder både den grunnleggende kunnskapen om klimasystemet og kunnskap om lavutslippsløsninger, for å bidra til omstilling og reduserte utslipp fra utviklingsland.

Komiteens merknader

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bendiks H. Arnesen, Marianne Marthinsen, Torstein Rudihaugen, Tor-Arne Strøm og Laila Thorsen, fra Høyre, Nikolai Astrup, Bjørn Lødemel og Siri A. Meling, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Egeland, fra Senterpartiet, lederen Erling Sande, og fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Hjemdal, peker på at global oppvarming, sammen med bekjempelse av sult og fattigdom, er blant de aller største utfordringene verden står overfor. Flertallet viser til FNs klimapanelts langsiktige mål om å stabilisere konsentrasjonen av klimagasser på et nivå som er lavt nok til å hindre at jordens gjennomsnittstemperatur stiger mer enn to grader over førindustrielt nivå.

Flertallet viser til at det i forbindelse med behandling av Meld. St. 21 (2011–2012) har vært forhandlinger mellom Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Flertallet viser til at det i disse forhandlingene ble enighet om flertallets merknader til denne meldingen.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Per-Willy Amundsen, Oskar J. Grimstad og Tor Sigbjørn Utsogn, viser til at Stortingets øvrige partier har inngått et forlik, og hvor de valgte aktivt å ekskludere Fremskrittspartiet. Disse medlemmer konstaterer at forliket inneholder punkter som Fremskrittspartiet spilte inn i forhandlingene.

Når de øvrige partier ikke ønsket at Fremskrittspartiet skulle delta, vil disse medlemmer i denne innstillingen fremme Fremskrittspartiets primære standpunkt, fremfor å inngå kompromisstandpunkt med en partner som ikke ønsket å komme til enighet. Disse medlemmer mener det er viktig å vise at regjeringens klimapolitiske tilnærming med forbud, avgifter og restriksjoner ikke er den optimale måten å gjøre CO₂-kutt på.

Disse medlemmer vil vise til at man i stedet gjennom positiv virkemiddelbruk og bedre samarbeid med næringslivet kan innfri de CO₂-forpliktelser Norge er pålagt, samtidig som næringslivet og forbrukernes interesser bedre kan ivaretas. Disse medlemmer viser i den sammenheng til at NHOs velgerguide i 2009 ga Fremskrittspartiet, som eneste parti, full score på klimapolitikk.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at en slik utvikling ifølge FNs klimapanel vil kreve at verdens samlede utslipp av klimagasser reduseres med 50–85 prosent frem mot 2050 sammenlignet med nivået i 2000. Det vil bare være mulig hvis utslippene reduseres i industrilandene, fremvoksende økonomier og utviklingsland. For hvert år som går uten at utslippstrenden snus, og uten at flere tiltak som øker karbonopptaket settes i verk, blir det stadig mer krevende og kostbart å unngå de mest alvorlige klimaendringene.

Mål og prinsipper for klimapolitikken

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener den grunnleggende utfordringen i klimapolitikken, så vel som på andre miljøområder, er at det er for billig å forurense og for lite lønnsomt å opptre miljøvennlig. Klimautfordringen er global. Skal verden lykkes med å redusere utslippene i tråd med togradersmålet, må en størst mulig del av de globale utslippene av CO₂ underlegges en felles pris på klimagassutslipp gjennom internasjonalt omsettelige utslippsrettigheter (kvoter) eller andre egnede prismekanismer. Karbonprising vil være vårt viktigste virkemiddel i arbeidet mot de globale klimaendringene.

Flertallet har merket seg at det på klimatoppmøtet i Durban i desember 2011 var enighet om at man skulle ha en internasjonal klimaavtale på plass

fra 2020. Det gjenstår imidlertid å se om løftene om en avtale fra 2020 faktisk realiseres. Flertallet mener at Norge bør bidra i arbeidet med å realisere målet om at de FN-ledete klimaforhandlingene fører frem til en bred klimaavtale fra 2020 som sikrer en utvikling i tråd med togradersmålet.

Flertallet mener at det er et viktig prinsipp at utslippsrettigheter i en fremtidig internasjonal klimaavtale fordeles slik at alle mennesker tildeles samme rett til å slippe ut klimagasser.

Flertallet viser til at selv om en internasjonal avtale om et felles kvotehandelssystem ikke er på plass ennå, og tidligst vil være det fra 2020, så er flere regionale kvotehandelssystemer på plass eller under utvikling flere steder i verden. Flertallet peker på at Norge siden 2008 har vært omfattet av det europeiske kvotesystemet ETS. Flertallet viser til Innst. 286 S (2011–2012) og Innst. 285 L (2011–2012), jf. Prop. 77 S og Prop. 68 L (2011–2012), der Norge slutter seg til det reviderte europeiske kvotehandelssystemet som gjelder fra 2013.

Flertallet viser til at samlede utslipp innenfor kvotehandelssystemet i utgangspunktet er gitt i forpliktelsesperioden frem til 2020. Kvotepliktige virksomheter som gjennomfører tiltak med en høyere kostnad enn kvoteprisen, vil enten få frigjort kvoter som kan selges på markedet eller kunne redusere sin etterspørsel etter kvoter. I et velfungerende kvotesystem, vil utslippsreduksjoner i én virksomhet føre til at utslippene øker tilsvarende andre steder innenfor kvotesystemet. De samlede utslippene i kvotesystemet kan bare reduseres gjennom å redusere den samlede kvotemengden.

Flertallet peker på at dagens kvotepris i det europeiske kvotemarkedet er svært lav. Den lave kvoteprisen henger delvis sammen med økonomisk lavkonjunktur i mange europeiske land, og delvis med at andre virkemidler, slik som subsidiering av fornybar energi, har presset kvoteprisen nedover. Med færre tilgjengelige kvoter, ville prisen bli høyere. Flertallet peker på at en sentral utfordring er at den lave kvoteprisen i liten grad gjør det lønnsomt for bedriftene å investere i ny klimavennlig teknologi. Vurderingen av det langsiktige karbonprisregimet vil i mange tilfeller være viktigere enn dagens karbonpris når bedrifter foretar langsiktige investeringsbeslutninger. Mange prosjekter for å utvikle mer klimavennlig teknologi, slik som satsing på karbonfangst og lagring (CCS) i Europa, er stanset opp eller satt på vent. Det er en uheldig utvikling, ikke minst fordi utviklingen i klimagassutslippene i fremvoksende økonomier som Brasil, India, Kina og Sør-Afrika blant annet vil avhenge av den teknologiske utviklingen i USA og Europa.

Flertallet har merket seg at det i direktivet ligger inne en nedjusteringsfaktor som innebærer at

kvotemengden skal reduseres hvert år – også etter 2020 – med et fast antall kvoter tilsvarende 1,74 prosent av en beregnet kvotemengde for 2010. Færre kvoter vil bidra til lavere utslipp og, alt annet likt, høyere kvotepris.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke at verden står ovenfor en rekke alvorlige utfordringer. Stor befolkningsvekst, sykdom, fattigdom, energitilgang, knappe naturressurser og miljøutfordringer krever alle oppmerksomhet og tiltak. Dessverre har verden ikke ressurser til å løse alle utfordringene samtidig. Det er da essensielt at man som samfunn søker å danne et realistisk bilde av årsaker, risiko, konsekvenser og kostnader. Kun på den måten kan man allokere samfunnets ressurser, slik at de bidrar til mest mulig nytte for flest mulig mennesker.

I denne sammenhengen skiller den politiske klimadebatten seg ut. Disse medlemmer har lenge etterlyst en mer nyansert klimadebatt. Problemstillingen som FN's klimapanel retter oppmerksomheten mot kan være alvorlig. Klimapanelet har en rekke scenario om temperaturutvikling på kloden, hvor de mest alvorlige antyder en temperaturstigning på rundt 6 grader. Det gir grunnlag for bekymring og varsomhet. Andre scenario gir derimot svært moderate temperaturøkninger.

Disse medlemmer er samtidig skeptisk til det debattklima som over tid har utviklet seg rundt CO₂-utslipp. Gjennom media overgår miljøaktivister og politikere hverandre i å tegne et mest mulig dystert bilde av situasjonen, og hvor man konsekvent viser til FN's klimapanel's mest ekstreme scenario. Disse medlemmer mener det er spekulativt og opportunistisk å koble enhver flom, hetebølge, kuldebølge, storm etc. til påstanden om menneskeskapt klimaendring. Dette følges opp av en politisk overbudskamp om ambisjonsnivå en del tiår frem i tid. Disse medlemmer er sterkt i tvil om at denne tilnærmingen gagnar miljøarbeidet og politikernes troverdighet på lang sikt.

Disse medlemmer mener politikere bør stimulere til en bredere klimadebatt, fremfor å forhåndskonkludere. Det vil bidra til at forskningen videreutvikles, og at hypoteser utfordres og forbedres. Det vil til slutt gi bedre beslutningsgrunnlag for politikerne. Disse medlemmer viser til at avtroppende direktør ved CICERO senter for klimaforskning, Pål Prestrud, i Stavanger Aftenblad 2. juni 2012 sier at klimaforskningen har svakheter og faglig usikkerhet som bør tydeligere fram.

Disse medlemmer har merket seg at også andre forskere, som har deltatt i det vitenskapelige arbeidet som ligger til grunn for konklusjonene fra FN's Klimapanel om menneskeskapt klimaendring

ger, viser til at den vitenskapelige diskusjonen er mer aktiv enn norsk klimadebatt har gitt inntrykk av. Disse medlemmer viser til vitenskapelige diskusjoner rundt vandampens betydning, solflekker og kosmisk stråling, hvor forskningscenteret CERN har vært sentral i uttesting av ulike hypoteser. Disse medlemmer er derfor fortsatt skeptisk til en klimadebatt som ensidig konkluderer med at temperatur- og klimaendringer er menneskeskapt, og som ensidig baserer miljøtiltak på reduksjon og begrensnings av CO₂-utslipp fremfor også å diskutere nødvendige tilpasninger til naturlige klimaendringer som uansett finner sted.

Nasjonal klimapolitikk

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at Norge må føre en ambisiøs nasjonal klimapolitikk. Flertallets mål er en langsiktig omstilling til et lavutslippssamfunn innen 2050. Flertallet peker samtidig på at en ambisiøs politikk nasjonalt må være fornuftig i global sammenheng der det overordnede målet er å redusere de samlede globale utslipp av klimagasser. Dette innebærer at det tas hensyn til konsekvensene av kvotesystemet, faren for karbonlekkasje og til industriens konkurransevne når politikken utformes. Dette gir føringer for virkemiddelbruken for å redusere nasjonale utslipp frem mot både 2020 og 2050.

Flertallet mener at det er et viktig prinsipp for klimapolitikken at forurenser betaler. Flertallet mener videre at klimapolitikken må innrettes slik at den gir størst mulig utslippsreduksjon for innsatsen. Flertallet mener at generelle virkemidler er sentrale i den nasjonale klimapolitikken. Sektorovergripende økonomiske virkemidler legger grunnlag for desentraliserte, kostnadseffektive og informerte tiltak, der forurenser betaler. På områder som er underlagt generelle virkemidler, skal det som hovedregel unngås ytterligere regulering. Samtidig mener flertallet at muligheten til å benytte andre virkemidler i tillegg til kvoter og avgifter videreføres, også i disse sektorene. For eksempel kan utvikling av ny teknologi i Norge bidra til en raskere omstilling til bruk av mer klimavennlige teknologier.

Flertallet mener at tiltak som er kostnadseffektive i lys av en forventet stigende karbonpris over investeringsenes levetid, og som ikke nødvendigvis utløses av dagens virkemiddelbruk, spesielt bør vurderes. Dette gjelder særlig tiltak som bidrar til teknologiutvikling og tiltak som mobiliserer befolkningen til tidligere omstilling til forbruksmønstre som gir lavere utslipp.

Flertallet viser til at den norske klimapolitikken er innrettet mot følgende overordnede mål:

- Innenfor Kyotoprotokollens første forpliktelsesperiode vil Norge overoppfylle Kyotoforpliktelsen med 10 prosentpoeng.
- Norge skal fram til 2020 påta seg en forpliktelse om å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.
- Norge skal være karbonnøytralt i 2050.
- Som en del av en global og ambisiøs klimaavtale der også andre industriland tar på seg store forpliktelser, skal Norge ha et forpliktende mål om karbonnøytralitet senest i 2030. Det innebærer at Norge skal sørge for utslippsreduksjoner tilsvarende norske utslipp i 2030.

Flertallet viser videre til målet om at Norges klimamål bør skjerpes slik at de tilsvarer kutt i utslippene på 40 prosent innen 2020 i forhold til 1990-nivå, dersom det kan bidra til enighet om en ambisiøs klimaavtale der de store utslippslandene påtar seg konkrete utslippsforpliktelser.

Flertallet viser til at selv om klimaproblemet bare kan løses gjennom bred internasjonal samhandling, så bestemmes mye av den konkrete politikken likevel nasjonalt. Det enkelte land har et ansvar for å føre en aktiv nasjonal politikk for å redusere utslippene av klimagasser. Flertallet peker på at det har vært bred politisk enighet i Norge om at vi skal ta et slikt ansvar. Gjennom mange år har Norge derfor vært blant de landene i verden som har brukt de sterkeste klimapolitiske virkemidlene.

Flertallet viser til at basert på Statens forurensningstilsyns (nå Klima- og forurensningsdirektoratet) tiltaksanalyse, de sektorvise klimahandlingsplanene, samt eksisterende virkemiddelbruk, ble det i den forrige klimameldingen anslått som realistisk å ha et mål om å redusere utslippene i Norge med 13–16 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til referansebanen slik den er presentert i Nasjonalbudsjettet for 2007, når skog er inkludert. Dette innebærer i tilfelle at om lag halvparten og opp mot to tredjedeler av Norges totale utslippsreduksjoner tas nasjonalt. Stortingets behandling av klimameldingen innebar en ytterligere opptrapping av klimatiltakene (klimaforliket). Basert på en skjønsmessig vurdering ble det lagt til grunn at de nye tiltakene i klimaforliket gjør det realistisk å anta ytterligere utslippsreduksjoner i Norge, og at intervallet for utslippsreduksjoner kunne økes til 15–17 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i forhold til referansebanen slik den er presentert i Nasjonalbudsjettet for 2007, når skog er inkludert. Flertallet har merket seg at regjeringen i stortingsmeldingen fastslår at mindre fremgang enn forventet i utvikling av klimavennlig teknologi, høyere kostnader ved klimatiltak innenlands, høyere innvandring og sterkere økonomisk vekst og større utslipp fra oljesektoren vil ha betydning for når klimamålene

blir nådd, men at disse forholdene ikke endrer ambisjonen om å redusere de nasjonale utslippene.

Flertallet peker videre på at om lag 50 prosent av de norske klimagassutslippene i perioden 2013–2020 vil være omfattet av EUs kvotesystem (ETS). Flertallet viser videre til målet om at Norge innen 2020 skal bidra til å redusere globale klimagassutslipp tilsvarende 30 prosent av våre utslipp i 1990. Flertallet peker på at utover nasjonale utslippsreduksjoner vil Norge finansiere utslippsreduksjoner i andre land for å nå dette målet. Dersom en internasjonal klimaavtale er på plass innen 2020, vil Norge kunne kjøpe kvoter i et internasjonalt kvotemarked. Flertallet peker i den sammenheng på viktigheten av FNs grønne utviklingsmekanisme. Flertallet mener samtidig at regjeringen må arbeide for å videreutvikle FNs grønne utviklingsmekanisme og at alle store utslippsland påtar seg utslippsforpliktelser.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet hadde forventet at stortingsflertallet, i tråd med deres retorikk om at det haster å kutte CO₂-utslipp, ville lagt seg på en linje hvor man søkte å bruke fellesskapets ressurser til å redusere de globale utslippene mest mulig, raskest mulig.

Disse medlemmer har registrert at den norske klimadebatten i stedet preges av stort fokus og engasjement for å gjennomføre nasjonale utslippskutt, uten særlig vektlegging av kostnader og konsekvenser for norsk næringsliv og norske husholdninger. Fokuset på landegrenser gjør også at verden ikke vil kunne kutte de globale CO₂-utslipp like raskt som hvis man legger til grunn et mer global kost-/nyttevurdering.

Disse medlemmer vil påpeke at løftet om at 2/3 av målet om CO₂-kutt skal gjennomføres nasjonalt ikke gjenspeiles i konkrete forpliktelser i klimameldingen, og har registrert at verken miljøbevegelsen eller næringslivet tror at målet vil innfris.

Disse medlemmer vil advare mot å fylle klimapolitikken med løfter og krav som er urealistiske. En slik tilnærming vil på sikt skape politikerforakt, fordi velgerne ser målsettinger som stadig brytes. Disse medlemmer mener god klimapolitikk handler om å bygge tillit mellom myndighetene på ene siden og næringslivet og folk flest på den andre siden, og anser derfor løftet om å kutte 2/3 nasjonalt som lite annet enn et salgstriks overfor egne sympatisører, vel vitende om at få vil huske løftet når året for innfrielse inntreffer.

Disse medlemmer legger stor vekt på at CO₂-reducerende tiltak generelt bør gjennomføres på en best mulig måte globalt, fremfor stadig å fokusere på at det skal svi for norske forbrukere og næringsliv. Disse medlemmer er svært uenig i tilnærmingen regjeringen har hatt når man ber folk dusje mindre og

kle på seg mer. Disse medlemmer vil i stedet stimulere til nødvendige endringer gjennom «gulrøtter» og positive virkemidler fremfor forbud, reguleringer og økte avgifter.

Disse medlemmer mener at Stortinget i langt større grad bør bruke «gulrot fremfor pisk» for å legge til rette for miljøvennlig atferd. Disse medlemmer mener den enkelte forbruker har et ansvar for, og en mulighet til, å gjennomføre fornuftige miljøtiltak gjennom bevisste valg. Disse medlemmer er overbevist om at folk flest ønsker å velge miljøvennlige produkter, men at rasjonelle mennesker veier den antatte miljøfordelen opp mot kostnader og mulige ulemper.

Disse medlemmer avviser en klimabasert miljøpolitikk som innebærer at forbrukerne påføres nye skatter og avgifter med liten eller ingen påviselig miljøeffekt, og der innbetalingene heller ikke øremerkes til effektive miljøtiltak. Disse medlemmer viser til at daværende miljøvernminister Solheim innrømmet at drivstoffavgiftene som ble økt i forrige klimaforlik, ikke ville ha noen klimaeffekt.

Disse medlemmer avviser også en klimabasert miljøpolitikk som ensidig innebærer myndighetsstyrte restriksjoner og forbud som gir negative konsekvenser uten påviselig og viktig miljøeffekt. Disse medlemmer tror ikke en miljøpolitikk vil lykkes når den baseres på stadig høyere skatter og avgifter, restriksjoner og forbud. Klimapolitikken må spille på lag med næringslivet og folk flest, ikke fremstå som en motstander.

Disse medlemmer mener man bør se nærmere på blant annet følgende prinsipper og tiltak for å sikre at Norge innfrir sin del av utslippsreduksjoner:

Generelle prinsipper

- Legge til grunn CO₂-intensitet fremfor totale CO₂-utslipp når man drøfter behovet for nasjonale tiltak innen næringslivet og andre sektorer, slik at norsk næringsliv kan utvikle sin virksomhet i Norge fremfor å måtte øke sin produksjon i utlandet.
- Endre målsettingen om 2/3 kutt innen 2020 slik at den reflekterer en realistisk tidshorisont.
- Stortinget ber regjeringen likestille nasjonale og internasjonale sertifiserte CO₂-reducerende tiltak, slik at tiltak gjennomføres der de har størst effekt.
- Utarbeide både nasjonalt og globalt CO₂-budsjett for nasjonale tiltak, og hvor tiltak som ikke gir vesentlig global gevinst, revurderes.
- Øremerke miljøavgifter til miljøtiltak, slik at folk flest opplever at avgiftspolitikken søker å løse miljøutfordringer fremfor å fylle statskassen.

Samferdsel

- Stimulere mer miljøvennlige drivstoff- og energikilder, men en vridning av innretningen på drivstoffavgiftene skal ikke medføre økte avgifter på drivstoff pr. liter.
- Redusere bilavgifter ved kjøp som stimulerer til raskere utskifting av bilparken samt bidra til at miljøvennlige biler premieres.
- Øke vrakpanten.
- Sikre langsiktighet rundt skatte-/avgiftslettelser som stimulerer til bruk av alternativt drivstoff.
- Ha som mål at gjennomsnittlig utslipp fra nye personbiler i 2020 ikke skal overstige et gjennomsnitt på 95g CO₂/km, dvs. samme mål som EU.
- Bygge moderne, effektive, sikre og miljøvennlige veier ved å opprette et statlig selskap for samfunnsøkonomisk lønnsom veibygging basert på «Avinor-modellen».
- Stimulere til et mer effektivt kollektivtilbud i befolkningstette strøk, uten at dette går på bekostning av veibygging.
- Opprette et statlig selskap for utbygging av jernbane, basert på «Avinor-modellen», noe som blant annet vil muliggjøre fremskynding av Inter-City-triangelet rundt Oslo.
- Gi skattefradrag for arbeidsgiverbetalt kollektivkort, noe som anslagsvis vil stimulere 175 000 bilister til å reise kollektivt.
- Gi avgiftsstimulans for å flytte langtransportert gods fra vei til bane og kjøp
- Satse på innfartsparkeringsplasser rundt byer.
- Bygging av modale knutepunktterminaler i samferdselsmessig infrastruktur der flere transportformer knyttes direkte sammen.
- Økt bruk av gass til skip og samferdsel.

Norsk industri og næringsliv

- Innføre et klimafond, med en finansieringsordning tilsvarende NO_x-fondet, for å sikre at man raskt kommer i gang med å finansiere tiltak i industrien og stimulere videre teknologiutvikling.
- Sikre rask implementering av CO₂-kompensasjon for industriens kostnader i kraftprisen.
- Stimulere til økt bruk av gass i norsk industrivirksomhet fremfor å tvinge slik industri ut av landet.
- Gi positive signaler til etablering av gassbasert industrivirksomhet, for eksempel aluminiumsverk og jernverk, som vil kutte CO₂-utslipp fra dagens kullbaserte anlegg.
- Tillate industrien å eie egne vannkraftverk så lenge kraften brukes til industrivirksomhet, noe som sikrer at miljøvennlig industrivirksomhet utvikler seg i Norge.

- Sikre konkurranseevnen til norsk industri, og derved unngå at Kyoto-avtalen oppfylles ved å «eksportere» norsk industris punktutslipp og arbeidsplasser.

Bygg

- Ikke innføre allment krav om passivhus.
- Bedre avskrivningssatser for energi- og miljøtiltak i bygg.
- Gi skattefradrag for energi- og miljøtiltak i privatboliger med en teknologinøytral tilnærming.
- Stimulere til økt bruk av biobasert fyringsolje fremfor forbud/nedbygging av infrastruktur av oljefyr.

Fornybar energi

- Økt satsing på vannkraft gjennom:
 - Tiltak for opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.
 - Tillate utbygging av større vannkraftverk, hvor man ikke krever nye store oppdemninger.
 - Tillate skånsom vannkraftutbygging av Vefsna.
 - Evaluere tidligere verneplaner med sikte på å høste av vannressursene uten å skade miljøverdiene.

Grønne sertifikater

- Tillate lokal saksbehandling for mindre vann- og vindkraftprosjekt der kommunen selv ønsker det.
- Tilpasse avskrivningssatser for vind- og vannkraft tilsvarende som i Sverige.
- Tilpasse regelverket i sertifikatordningen slik at avslutningsperioden blir lik som i Sverige.

Vindkraft

- Utarbeide en nasjonal plan for vindkraft, for å redusere konfliktnivået og realisere de beste vindkraftprosjektene raskere.

CO₂-håndteringsteknologi

- Åpne for at andre lokasjoner enn Mongstad kan bygge fullskala gasskraftverk med CO₂-renseanlegg med statlig finansiering på «no cure – no pay»-basis, noe som vil øke sjansen for suksessfullt resultat i arbeidet med å utvikle ny teknologi.
- Utvikle et CO₂-prosjekt hvor målet er å finne kommersiell bruk av CO₂ som innsatsfaktor.
- Bruke kullkraftverket på Svalbard som «test-site» for rensing av kullkraft.

Teknologiutvikling

- Doble støtten til Forskningscenter for miljøvennlig energiteknologi.
- Opprette to nye FME-senter, for geotermisk energi og for Thorium, hvorav sistnevnte skjer i samarbeid med IFEs Haldenreaktor.
- Ber om å få fremlagt egen sak for Stortinget om satsing på bioenergi/gass.

Internasjonalt

- Utarbeide et program for bruk av norsk energi-kompetanse og norsk næringsliv til å gjennomføre prosjekter som innfrir kravene til CDM kvoter.

Bidra til at NORFUNDS investeringsaktivitet økes.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn CO₂-intensitet fremfor totale CO₂-utslipp når man drøfter behovet for nasjonale tiltak innen næringslivet og andre sektorer, slik at norsk næringsliv kan utvikle sin virksomhet i Norge fremfor å måtte øke sin produksjon i utlandet.»

«Stortinget ber regjeringen se bort ifra målsettingen om 2/3 kutt innen 2020.»

«Stortinget ber regjeringen likestille nasjonale og internasjonale sertifiserte CO₂-reducerende tiltak, slik at tiltak gjennomføres der de har størst effekt.»

«Stortinget ber regjeringen utarbeide både nasjonalt og globalt CO₂-budsjett for nasjonale tiltak, og hvor tiltak som ikke gir vesentlig global gevinst, revurderes.»

Internasjonalt klimaengasjement

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at industrialiserte, rike land har et medansvar for å bidra til at fattige land kan redusere sine klimagassutslipp og tilpasse seg klimaendringer. Samtidig er de økonomiske styrkeforholdene i verden i sterk endring. Over tid må økt økonomisk styrke også innebære økt ansvar for selv å finansiere globale klimatiltak.

Flertallet peker på at arbeidet mot avskoging i utviklingsland er et av de viktigste og mest kostnadseffektive globale klimatiltakene. Dersom man lykkes i å stanse avskogingen, som utgjør 17 prosent av verdens utslipp, vil dette innebære utslippskutt som langt overstiger de samlede norske klimagassutslippene.

Flertallet viser til at det i klimaforliket fra 2008 var enighet om at Norge skulle trappe opp innsatsen for tiltak mot avskoging i utviklingsland til om lag 3 mrd. kroner årlig. Flertallet peker på at det var en forutsetning at det etableres tilfredsstillende mekanismer, for eksempel i regi av FN eller Verdensbanken, som kan sertifisere og håndtere store overføringer til skogtiltak på en betryggende måte.

Flertallet mener at tiltak mot avskoging antageligvis er Norges viktigste bidrag i arbeidet med å redusere de globale klimagassutslippene. Flertallet er kjent med at det gjennomføres en omfattende følgeevaluering av klima- og skogprosjektet, og anser at dette har stor betydning for en vurdering av om prosjektet gjennomføres i tråd med hensikten. Følgeevalueringen er også viktig for å gjøre justeringer underveis i prosjektets strategi og portefølje, samt for å dokumentere erfaringer og resultater. Flertallet anser det som svært viktig at de erfaringer og den kunnskap som genereres gjennom Norges bidrag på dette området, blir dokumentert og videreformidlet.

Flertallet har merket seg at regjeringen vil videreføre den internasjonale skogsatsingen, og at den etter en evaluering vil vurdere å styrke klima- og skogprosjektet utover 3 mrd. kroner årlig som del av en flernasjonal mekanisme for betaling av verifiserte utslippsreduksjoner dersom andre land også øker sine bidrag. Flertallet vil understreke betydningen av at også andre land bidrar til å finansiere klima- og skogprosjektet. Flertallet har merket seg at klima- og skogprosjektet har ledet til positive resultater i flere land, spesielt i Brasil.

Flertallet peker på at klima- og skoginitiativet (regnskogsatsingen) fortsatt skal ha sammensatte mål knyttet til bevaring av naturskog, bærekraftig utvikling og respekt for urfolks rettigheter, i tillegg til hovedmålet om reduserte utslipp. Langsiktig skogbevaring betinger at resultater oppnås også på andre områder enn reduserte utslipp av klimagasser.

Flertallet viser til forliket om klimapolitikken i 2008 der skogsatsingen og finansieringen av denne er omtalt.

Flertallet mener videre at arbeidet for økte kommersielle investeringer i fornybar energi i fattige land bør trappes opp gjennom blant annet å styrke NORFUND.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet er bekymret for at andre utfordringer, som energiforsyning, tilgang på rent vann og sykdomsbekjempelse, blir stilt i skyggen av et ensidig fokus på å redusere verdens CO₂-utslipp. 1 million barn dør årlig som følge av mangel på rent vann, mellom 10 og 50 millioner mennesker dør årlig som følge av sult og over 3 millioner dør årlig av HIV/

aids. I tillegg kommer de millioner som dør av ulike epidemier, kullosforgiftning og andre følger av lav levestandard. Disse medlemmer mener derfor Stortinget burde brukt mer tid på å jobbe frem realistiske CO₂-reduserende tiltak som også har generelt gode miljøeffekter og samtidig bidrar til å løse andre utfordringer i samfunnet. Dette vil gjenspeiles i disse medlemmers løsninger for å kutte Norges CO₂-utslipp.

Disse medlemmer mener man i klimaarbeidet spesielt må ta høyde for at verdens energiforbruk og transportbehov kommer til å øke dramatisk de neste tiårene. Denne veksten vil komme i land som løfter millioner av mennesker ut av fattigdom, men hvor også veksten i CO₂-utslipp er desidert størst. Fremfor å tro at man skal kunne hindre denne veksten, bør man finne løsninger som gjør at transport- og energiutfordringene løses på en kostnadseffektiv, robust og miljøvennlig måte.

Disse medlemmer mener man må vektlegge en kost-/nytte-vurdering med hensyn til miljøtiltak, som ved annen bruk av statlige midler. Disse medlemmer anser det som viktigere at man får redusert de globale CO₂-utslippene enn å diskutere hvor reduksjonen foretas ut fra rent geografiske kriterier.

Opptak i skog

Komiteen peker på at skog og skogsjord utgjør viktige karbonlagre. Trær som vokser tar opp karbon i form av CO₂ fra atmosfæren, og bygger på den måten opp store karbonlagre som igjen reduseres ved hogst. Når skog hugges og trevirket forbrennes eller brytes ned biologisk, frigjøres karbon i form av CO₂.

Komiteen viser til at vi i norske skoger har hatt en situasjon der tilveksten har vært høyere enn hogsten, og vi har derfor hatt et netto opptak av karbon på mellom 27–36 millioner tonn CO₂-ekvivalenter årlig de siste årene. Komiteen viser til at opptak av CO₂ i skog rapporteres til FNs klimakonvensjon under kategorien skog, arealbruk og arealbruksendringer (Land Use, Land Use Change and Forestry – LULUCF). Inkluderer man LULUCF i det totale norske klimagassregnskapet, vil netto utslipp være under 30 millioner tonn CO₂-ekvivalenter, eller om lag halvparten av utslippene når ikke opptak i skog er medregnet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at Kyotoprotokollen ikke gir Norge anledning til å få godskrevet opptak fra skog fullt ut, ved at det for skogskjøtsel under Protokollens artikkel 3.4 er satt et tak på hvor mye landene kan kreditere fra skog for første forpliktelsesperiode (2008–2012). Flertallet peker på at da klimaforliket ble inngått i 2008, ble det forutsatt at

de daværende regler under Kyotoprotokollen ble videreført til 2020, og at dette ville gi Norge mulighet til å godskrive 3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter.

Komiteen har merket seg at på grunn av aktiv skogskjøtsel er stående volum i norske skoger doblet de siste 80 årene. Bare siden 1990 har opptaket av CO₂ i skog økt fra rundt 11 millioner tonn til mellom 27–36 millioner tonn CO₂ pr. år. Komiteen har imidlertid merket seg at fremskrivninger viser at vi har nådd det høyeste årlige CO₂-opptaket fra skog i perioden 2002–2010, og at opptaket er forventet å avta fra om lag 30 millioner tonn pr. år til rundt 23 millioner tonn i 2020 og rundt 9 millioner tonn i 2100. Dette er på grunn av skogens alderssammensetning. Det meste av skogen i Norge har nådd den mest produktive fasen, og årlig tilvekstrate vil dermed avta. Dette skyldes blant annet at investeringer i etablering av skog over en lengre periode har vært lavere enn tidligere, særlig de siste to tiårene.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener at det produktive skogarealet bør økes gjennom en aktiv bærekraftig politikk for økt tilplanting. Flertallet forutsetter at hensynet til naturmangfoldet blir ivaretatt.

Flertallet har merket seg at regjeringen varsler et forbud mot hogst av ungskog. Flertallet slutter seg til dette, men mener at det bør vurderes et unntak for hurtigvoksende energiskog, slik som for eksempel bjørkeskog.

Flertallet har merket seg at Norge for nettoopptak som følge av skogreising og avskoging under Kyotoprotokollens artikkel 3.3, kan få kreditert opptak av CO₂ utover referansenivå i sitt klimagassregnskap hvis det iverksettes nye tiltak. Det er mulig å øke opptaket utover opptak anslått med dagens politikk på 23 millioner tonn gjennom blant annet planting av skog på nye arealer og redusert avskogingsrate. Flertallet viser til at det i Klimakur 2020 slås fast at skogskjøtselstiltak i 2020 på lengre sikt (50–100 år) vil kunne gi betydelig økt opptak av CO₂ (5,9 og 12,3 millioner tonn pr. år).

Komiteen peker på at utslipp og opptak av klimagasser i skogen blir påvirket av en rekke faktorer, slik som nivået på avvirkning, omfang av nyplanting, gjødning, plantetetthet, tynning og andre skogskjøtselstiltak. Omløpstiden for norsk skog er lang sammenliknet med land i varmere strøk, normalt mellom 70–120 år. Skog skiller seg derfor fra de fleste andre sektorer ved at mange av skogtiltakene, slik som nyplanting og økt plantetetthet, vil ha liten effekt på klimagassregnskapet på kort sikt, men stor effekt på lang sikt. Endret nivå på avvirkning vil derimot ha effekt på nettoopptak også på kort sikt. Høyt avvirk-

ningsnivå vil gi lavere nettoopptak i skogen, mens lavt avvirkningsnivå vil gi høyere nettoopptak. Samtidig er det en direkte sammenheng mellom avvirkningsnivået og hvilke arealer som er tilgjengelig for investeringer i skogkultur for framtidig skogproduksjon. Et lavt avvirkningsnivå vil også bidra til mindre tilgang på bioressurser som kan erstatte fossil energi og mer energiintensive byggematerialer. Redusert avvirkning vil også kunne gjøre skogen mindre produktiv på lang sikt.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil understreke viktigheten av at skognæringen kan drive et aktivt skogbruk.

Petroleumssektoren

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at i 2010 utgjorde utslippene fra olje- og gassutvinning 13,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarte 26 prosent av Norges samlede klimagassutslipp.

Komiteen viser til at petroleumssektoren er pålagt sterke økonomiske virkemidler gjennom både avgifter og kvoter. Dette betyr at petroleumsvirksomheten betaler en høyere pris for sine klimagassutslipp enn andre næringer.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at i dag er nærmere 40 prosent av norsk gassproduksjon drevet med kraft fra land.

Flertallet har merket seg at regjeringen foreslår styrket virkemiddelbruk overfor petroleumssektoren og sterkere insentiver for kraft fra land, og legger til grunn at disse tiltakene vil virke etter hensikten og dermed bidra til at petroleumssektoren tar sin del av ansvaret for å redusere de norske klimagassutslipp på kort og lang sikt.

Komiteen peker på at selv om olje- og gassutvinningen på norsk kontinental sokkel er en vesentlig bidragsyter til våre nasjonale klimagassutslipp, så er utslippene pr. produsert enhet olje og gass fra norsk sokkel betydelig lavere enn de fleste andre petroleumsprovinser i verden.

Komiteen peker videre på at norsk gass spiller en viktig rolle i å redusere Europas klimagassutslipp gjennom å erstatte kullfyrte kraftverk som har betydelig høyere klimagassutslipp pr. energienhet.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, peker på at det viktigste virkemidlet for å redusere klimagassutslippene som den norske petroleumsvirksomheten medfører, er det europeiske kvotehandelssystemet og CO₂-avgiften

på sokkelen som setter en pris på utslipp av CO₂. Flertallet har merket seg at regjeringen i meldingen varsler at den vil øke CO₂-avgiften på sokkelen med 200 kroner pr. tonn CO₂ fra 209 kroner til 409 kroner. Flertallet viser til at det var bred tilslutning til at den samlede prisen for CO₂-utslipp på sokkelen skulle holdes omtrent uendret da petroleumssektoren ble en del av EUs kvotehandelssystem fra 2008. Flertallet peker på at lavere kvotepris har gitt en lavere samlet pris på CO₂-utslippene på sokkelen, og at det derfor er rimelig med en økning i CO₂-avgiften. Flertallet peker samtidig på at dersom kvoteprisen øker over tid, gir det grunnlag for å redusere CO₂-avgiften slik at samlet karbonpris forblir om lag på samme nivå. Tilsvarende bør den økes ytterligere dersom kvoteprisen fortsetter å falle fra dagens nivå.

Flertallet peker videre på at selskapene på sokkelen alltid skal vurdere kraft fra land som energiløsning for nye felt og ved større ombygginger av eksisterende felt, herunder vurdering av relevant levetid. Flertallet peker også på at det er fornuftig å se flere felt i sammenheng der dette er mulig og hensiktsmessig og ber regjeringen legge til rette for rask og god samordning mellom relevante aktører. Flertallet har i den forbindelse merket seg de pågående utredninger om forsyning av Utsirahøgden med kraft fra land.

Industri

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at i 2010 utgjorde klimagassutslippene fra industrien 12,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarte om lag 23 prosent av Norges samlede klimagassutslipp.

Flertallet understreker at dersom verden skal lykkes med å redusere de globale utslippene av klimagasser de neste tiårene, er det avgjørende at det utvikles nye teknologiske løsninger. Flertallet peker på at det meste av teknologiutviklingen skjer i og finansieres av det private næringslivet. Den viktigste driveren for teknologiutvikling er å prise utslipp av klimagasser. Når utslipp prises, blir det mer lønnsomt å kutte utslipp og å utvikle ny, klimavennlig teknologi.

Komiteen har merket seg at når EUs kvotesystem utvides fra 2013, vil enda flere kilder til klimagassutslipp måtte betale for sine utslipp. Komiteen viser til at vår tilknytning til EUs kvotesystem for perioden 2013–2020 vil stramme inn de samlede utslippene fra Norge og EU med om lag 11 millioner tonn CO₂ i 2020. Dette tilsvarer 21 prosent av de norske klimagassutslippene. Komiteen understreker at for virksomheter i fastlands-Norge som er

pålagt kvoteplikt, skal man unngå ytterligere regulering som blant annet CO₂-avgift.

Komiteen vil understreke at en offensiv nasjonal klimapolitikk må utformes slik at den også blir god næringspolitikk. Klimapolitikken bør bidra til å videreutvikle og omstille vårt næringsliv i klimavennlig retning og slik at det blir enda mer konkurransedyktig. Teknologiutvikling står her helt sentralt.

Komiteen vil understreke betydningen av å hindre såkalt karbonlekkasje der industriproduksjon flytter til andre deler av verden med mindre omfattende klimakrav på grunn av særnorske betingelser.

Komiteen viser til at norsk industri på mange områder er blant de mest miljøvennlige i verden, og at det vil være svært uheldig for det globale klimaet dersom norsk industriproduksjon flyttes til land med en mindre ambisiøs klimapolitikk.

Komiteen er kjent med at EU-kommisjonen har fastsatt retningslinjer for statsstøtte som åpner for refusjon for industrien som følge av påslag i kraftprisen på grunn av klimavotemarkedet. Komiteen understreker at en kompensasjonsordning for karbonpåslag i kraftprisen også må innføres for norske virksomheter, jf. omtalen i revidert nasjonalbudsjett for 2012.

Komiteen viser til at regjeringen i revidert nasjonalbudsjett har varslet at den innenfor EUs retningslinjer for statsstøtte vil etablere en ordning for kompensasjon av indirekte kvotekostnader i Norge, jf. retningslinjene som er innført i medhold av EUs reviderte kvotedirektiv art. 10 a nr. 6.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, peker på at en reduksjon på 50–85 prosent i verdens klimagassutslipp innen 2050 vil kreve et teknologisk kvantesprang. Det må derfor satses betydelige ressurser på å utvikle nye teknologiske løsninger som ikke nødvendigvis er kostnadseffektive i dag, men som er nødvendige dersom vi skal nå klimamålene i 2050.

Flertallet viser til at norske bedrifter, forskningsmiljøer og organisasjoner har kompetanse og kunnskap til å utgjøre en forskjell for fremtidens klima. Norge er privilegert og har økonomiske muligheter til å satse sterkt på dette, men det krever samarbeid mellom næringsliv, forskningsmiljøer og politiske myndigheter. At rikdommen vår i tillegg i stor grad kommer fra produksjon av fossil energi gjør ikke dette ansvaret noe mindre.

Komiteen vil ha en nasjonal satsing på klimateknologi. Komiteen har merket seg at regjeringen i meldingen foreslår å finansiere teknologisatsingen fra et nytt fond for klima, fornybar energi og energiomlegging, samt fra deler av midlene som frigjøres som følge av innføringen av elsertifikater, og slutter

seg til dette. Fondet for klima, fornybar energi og energiomlegging etableres med utgangspunkt i Enovas Grunnfond som i dag er på 25 mrd. kroner. Komiteen har merket seg at regjeringen foreslår å trappe opp fondskapitalen til 50 mrd. kroner innen 2020.

Komiteen mener at å satse på teknologiutvikling er så grunnleggende for å løse verdens klimautfordring at fondet bør styrkes utover dette. Komiteen vil derfor trappe opp fondskapitalen til 50 mrd. kroner i 2016, med en økning på 10 mrd. kroner i 2013, 5 mrd. kroner i 2014, 5 mrd. kroner i 2015 og 5 mrd. kroner i 2016.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette et nytt fond for klima, fornybar energi og energiomlegging med utgangspunkt i Enovas Grunnfond som i dag er på 25 mrd. kroner. Fondskapitalen skal utgjøre 50 mrd. kroner i 2016, med en økning på 10 mrd. kroner i 2013, 5 mrd. kroner i 2014, 5 mrd. kroner i 2015 og 5 mrd. kroner i 2016.»

Komiteen understreker at det er nødvendig at en fondsordning tidlig får en avklaring når det gjelder EUs regler om statsstøtte. Satsingen skal ha som mål å redusere klimagassutslipp og gi varige energibesparelser i industrien gjennom å utvikle og ta i bruk teknologier som kan bidra til dette. Det legges til grunn at satsingen rettes inn mot utvikling av ny teknologi og støtte til teknologier nær markedsintroduksjon, bl.a. skal Enova kunne gi støtte til investeringer i fullskala produksjonslinjer. Samarbeidet skal forankres i avtaler med klart definerte mål om utvikling og bruk av teknologi som gir utslippsreduksjoner. Enova skal følge opp satsingen i nært samarbeid med næringslivet, forskningsmiljøer, KLIF og andre relevante offentlige etater. Satsingen skal bygge på klimafaglig og teknologifaglig kompetanse. Komiteen viser til Innovasjon Norges miljøteknologiordning, som gir støtte til utvikling av umodne teknologier.

Komiteen viser til at blant annet Det internasjonale energibyrået (IEA) og FNs klimapanel trekker frem CO₂-håndtering som den viktigste enkeltstående teknologien for å redusere klimagassutslipp. Dersom CO₂-håndtering skal lykkes som teknologi forutsettes det at en rekke land satser aktivt på teknologi- og kompetanseutvikling og utvikler prosjekter for CO₂-håndtering. Komiteen understreker derfor viktigheten av arbeidet ved Teknologisenteret på Mongstad.

Komiteen viser for øvrig til Meld. St. 9 (2010–2011) og Innst. 295 S (2010–2011).

Komiteen mener Norge bør ha ambisjon om å bidra til utvikling av løsninger for fangst og lagring av CO₂ fra industriutslipp. Komiteen viser i denne sammenheng til at CLIMIT-programmet har innvil-

get støtte til prosjekter innenfor industriutslipp. Komiteen viser videre til Gassnovas arbeid med å bidra til en bred og oppdatert kartlegging av mulighetsområdet for realisering av fullskala CO₂-håndtering. Komiteen mener Gassnovas utredning også bør analysere muligheten for et demonstrasjonsprosjekt for løsninger for fangst og lagring av CO₂ fra industrien

Komiteen ser også med interesse på det betydelige arbeid som er foretatt på Svalbard for å se på hvordan et eventuelt nytt kullkraftverk i Longyearbyen også kan brukes som et demoprojekt for fangst og lagring av CO₂, og imøteser Gassnovas vurdering av dette prosjektet.

Komiteen imøteser Gassnovas utredning om mulighetsrommet for realisering av fullskala CO₂-håndtering før det tas stilling til enkeltprosjekter.

Komiteen mener Norge skal ha en ambisjon om å realisere minst ett fullskala anlegg for fangst og lagring av CO₂ innen 2020.

Komiteen viser for øvrig til Dokument 8:48 S (2011–2012) og Innst. 261 S (2011–2012).

Komiteen mener det er viktig at Gassnova vurderer muligheten for utvikling av en verdikjede for CO₂ i Norge, der CO₂ kan utnyttes kommersielt.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en vurdering av mulighetene for å utvikle en verdikjede for CO₂ i Norge, der fanget CO₂ kan brukes til kommersielle formål.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener norsk næringsliv og industri må stimuleres til å videreutvikle seg i Norge. Næringslivet har vist stort ansvar i å utvikle ny teknologi og ligge i forkant med å implementere gode løsninger. Disse medlemmer er derfor opptatt av at norsk industri ikke pålegges strengere miljøkrav enn sine konkurrenter i andre land, da disse medlemmer er bekymret for at dette kan føre til nedleggelse og utflagging av bedrifter til andre land.

Disse medlemmer viser til at dersom særnorske virkemidler medfører utflagging av norsk næringsliv til land uten klimatiltak, så medfører en «offensiv» norsk klimapolitikk bare at Norge blir fattigere mens CO₂-utslippene øker i andre deler av verden.

Disse medlemmer minner derfor om at norsk industri og næringsliv på mange områder allerede ligger langt fremme når det gjelder bruk av miljøvennlig produksjonsteknologi. Disse medlemmer viser til at norsk aluminiumsproduksjon slipper ut 2/3 mindre CO₂ pr. produsert enhet enn det globale gjennomsnittet. Det samme kan sies å gjelde norsk petroleumsnæring. Nettopp fordi norsk næringsliv

allerede bruker best tilgjengelig teknologi på miljøsidan, er det urimelig å stille næringslivet overfor urimelig strenge innstramminger i lovverket.

Disse medlemmer viser til at både enkeltbedrifter og næringslivsorganisasjoner har kommet med kraftig kritikk av den næringsfiendtlige linjen som klimavoteloven innebærer, og ikke minst den negative forskjellsbehandlingen som loven legger opp til for etablering av ny industri. Disse medlemmer vil understreke det dilemmaet man vil komme i, når norsk industri og næringsliv pålegges så strenge miljøkrav at man ser seg nødt til å flagge ut for å overleve i den globale konkurransen. Når produksjonen flyttes til land med langt lavere miljøkrav, medfører det en svekkelse både for miljøet, norsk næringslivs fremtid og norsk velstand.

Disse medlemmer understreker at så lenge etterspørsel etter et produkt dekkes av et globalt marked, bør Norge ha rammevilkår som sikrer næringslivet en mulighet til å operere fra Norge. Parallelt kan Norge jobbe for at de generelle miljøkrav skjerpes, men ensidige restriksjoner i et globalt handelsforhold skader bare en selv. Disse medlemmer synes også det er verdt å minne om at hadde norsk aluminiums- og petroleumsnæring hatt utslipp tilsvarende internasjonalt nivå, hadde Norges totale CO₂-utslipp vært betydelig høyere enn i dag.

Disse medlemmer mener det er svært viktig å sikre konkurransevnen til norsk industri, og derved unngå at Kyoto-avtalen oppfylles ved å «eksportere» norsk industris punktutslipp og arbeidsplasser.

Disse medlemmer peker på at det er viktig at man raskt kommer i gang med å finansiere tiltak i industrien. Disse medlemmer er svært positive til at det opprettes et såkalt «klimafond». Disse medlemmer viser til erfaringene med regjeringens fjerning av forskningsfondet, og at begrunnelsen for det var at en slik fondsløsning var en uforutsigbar måte å finansiere forskning på, fordi fondets avkastning kunne variere mye. Dette tilsier at en finansieringsordning tilsvarende NO_x-fondet er en mer stabil finansieringsmåte for å støtte opp om oppgavene som er tiltenkt et klimafond.

Disse medlemmer er svært positive til at det opprettes et klimafond for industrien. Dette har Fremskrittspartiet argumentert for i mange år. Disse medlemmer er glad for at de øvrige partier står bak et forslag om et klimafond i sitt forlik. Disse medlemmer er dog skeptisk til finansieringsmåten man legger til grunn, og frykter at fondet langt fra vil kunne gi den støtte industrien og næringslivet forventer om gode resultater skal oppnås. Selv et fond på 50 mrd. kroner vil med regjeringens beregningsmåte trolig utløse mindre enn 1 mrd. kroner i bidrag årlig til tiltak i industrien. Det vises til

at industrien selv mener potensialet for tiltak er mer enn dobbelt så høyt.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i statsbudsjettet for 2012 avvirket forskningsfondet, og hvor regjeringen hevdet at et slikt fond var en uhenksmessig måte å finansiere noe så viktig som forskning på. Begrunnelsen var at fondets avkastning kunne variere, og det ville gi uavklart finansiering fra år til år. Disse medlemmer er derfor overrasket over at regjeringen innfører den samme type fondsordning for klimatilbud bare et halvt år etter at de fant at den ikke egnet seg for forskning.

Disse medlemmer mener man bør styrke klimafondet ved å legge til grunn NO_x-fondets oppsett som grunnlag for å finansiere klimafondet. NO_x-fondet sikrer en tettere kobling mellom innbetalte miljøavgifter og korresponderende miljøtiltak. Det øker legitimiteten til avgiftene og engasjerer næringslivet sterkere i å kutte uønskede utslipp. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre klimafondets finansiering slik at det baseres på prinsippene som ligger til grunn for NO_x-fondet. Klimafondets inntekter skal baseres på øremerking av CO₂-avgiften på norsk sokkel.»

Disse medlemmer vil arbeide aktivt for at gassressursene tas i bruk til innenlands verdiskapning, industriutvikling og nyskaping, som for eksempel aluminiumsverk og jernverk. Dette må skje med et globalt perspektiv, hvor man må søke å minimere globale CO₂-utslipp fremfor å ensidig flytte slike prosjekt ut av norsk CO₂-regnskap. Myndighetene bør legge til rette for bygging av gasskraftverk med best tilgjengelig teknologi, og med rammevilkår på linje med EU.

Disse medlemmer støtter arbeidet med å utvikle teknologi for CO₂-rensing. Dette arbeidet må derimot organiseres slik at prosjektene på Kårstø, Mongstad og andre steder sees i sammenheng, og slik at man utvikler teknologien og tester gjennom pilotanlegg før man bygger fullskala anlegg. Disse medlemmer er kritisk til å forplikte seg til å gjennomføre fullskala CO₂-rensing på Mongstad når regjeringens prislapp er rundt 25 mrd. kroner. Disse medlemmer vil derfor at man åpner for at andre prosjekter kan realisere fullskala gasskraftverk med CO₂-rensing på en «no cure – no pay» basis. Dermed vil aktørene måtte ta risiko, men ved suksess oppnå en økonomisk gevinst. For staten er dette risikofri satsing, da utbetaling kun utløses dersom man har teknologigjennombrudd. Disse medlemmer mener en slik satsing er en åpenbar vinn-vinn-situasjon for både staten, næringslivet og skattebetalerne,

da det kan fremskynde et teknologigjennombrudd til en langt lavere kostnad enn regjeringen har besluttet på Mongstad.

Disse medlemmer mener at hovedinfrastrukturen for gass bør være et myndighetsansvar, og det bør opprettes et selskap for å koordinere arbeidet og sikre investering i slik infrastruktur.

Disse medlemmer vil understreke at det er viktig å ikke pålegge nye særnorske tiltak, som medfører nye byrder for forbruker i form av nye subsidier og økte matvarepriser.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre klimafondets finansiering slik at det baseres på prinsippene som ligger til grunn for NO_x-fondet. Klimafondets inntekter skal baseres på øremerking av CO₂-avgiften på norsk sokkel.»

«Stortinget ber regjeringen sikre rask implementering av CO₂-kompensasjon for industriens kostnader i kraftprisen.»

«Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av gass i norsk industrivirksomhet fremfor å tvinge slik industri ut av landet.»

«Stortinget ber regjeringen gi positive signaler til etablering av gassbasert industrivirksomhet, for eksempel aluminiumsverk og jernverk, som vil kutte CO₂-utslipp fra dagens kullbaserte anlegg.»

«Stortinget ber regjeringen tillate industrien å eie egne vannkraftverk så lenge kraften brukes til industrivirksomhet, noe som sikrer at miljøvennlig industrivirksomhet utvikler seg i Norge.»

«Stortinget ber regjeringen sikre konkurransevnen til norsk industri, og derved unngå at Kyoto-avtalen oppfylles ved å 'eksportere' norsk industris punktutslipp og arbeidsplasser.»

Fornybar energi

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener økt bruk av nye fornybare energikilder er et viktig bidrag for å gjøre energisituasjonen mer fleksibel. Utviklingen og produksjon av alternative energikilder har også et stort potensial når det gjelder å skape nye arbeidsplasser.

Disse medlemmer vil understreke viktigheten av at avskrivingssetser for vind- og vannkraft, samt regelverket for avslutningsperioden, harmoniserer med regelverket i Sverige. Det er også viktig å tillate lokal saksbehandling for mindre vann- og vindkraftprosjekt der kommunen selv ønsker det.

Disse medlemmer mener det er viktig å stimulere til mest mulig fornuftig bruk av energi, og stiller seg positive til kostnadseffektive tiltak som kan spare energi og omkostninger. Men det er viktig at slike tiltak har reell effekt og ikke skaper uønskede konkurransevridninger i kraftmarkedet.

Disse medlemmer vil ha en økt satsing på vannkraft. Vannkraft er en fornybar og miljøvennlig energi som har gitt norsk næringsliv et viktig konkurransefortrinn. Disse medlemmer mener miljøtilpasset utbygging av både vannkraft og småkraft er god energipolitikk og god miljøpolitikk. Potensialet er stort for ny vannkraftutbygging samt opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg. Disse medlemmer mener man bør ta en gjennomgang av konsesjonsbehandlingen av store og små vannkraftprosjekt, med sikte på forenklinger og økt lokal saksbehandling av små-/mini-/mikrokraftverk. Man må se på verneplanen for vassdrag, samt gjøre en vurdering av om ny vannkraftteknologi tilsier at enkelte vassdrag kan få en oppmykning av vernet uten at det går utover verneverdiene.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å gjennomgå konsesjonsvilkårene vedrørende reguleringsbestemmelser om minstevannstand, minstevannføring og magasinifylling i det norske vannkraftsystemet, samt se på mulighetene for å innføre nye krav til minste fyllingsgrad i magasinene ut fra forsynings- og sikkerhetsmessige årsaker. Muligheten for å øke miljøvennlig vannkraftproduksjon i vernede vassdrag der det ikke ødelegger allmenne interesser eller berører det biologiske mangfold i vesentlig grad, bør også utredes og vurderes. Disse medlemmer vil tillate industrien å eie egne vannkraftverk så lenge kraften brukes til industrivirksomhet, noe som sikrer at miljøvennlig industrivirksomhet utvikler seg i Norge.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen øke satsingen på vannkraft gjennom tiltak for opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk, tillate utbygging av større vannkraftverk, hvor man ikke krever nye store oppdemninger, tillate skånsom vannkraftutbygging av Vefsna og evaluere tidligere verneplaner med sikte på å høste av vannressursene uten å skade miljøverdiene.»

«Stortinget ber regjeringen tillate lokal saksbehandling for mindre vann- og vindkraftprosjekt der kommunen selv ønsker det.»

«Stortinget ber regjeringen tilpasse avskrivingssetser for vind- og vannkraft tilsvarende som i Sverige.»

«Stortinget ber regjeringen tilpasse regelverket i sertifikatordningen slik at avslutningsperioden blir lik som i Sverige.»

CO₂-håndteringsteknologi

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet støtter arbeidet med å utvikle fremtidsrettet CO₂-rensing og utvikling av en CO₂-verdikjede. Disse medlemmer vil samtidig understreke at regjeringens opplegg rundt dette preges av politiske kompromisser og ønsketenkninger fremfor faglig begrunnede vurderinger. Disse medlemmer vil påpeke at det fortsatt hersker tvil om langtidsperspektivet for lagring av CO₂ og mener dette er et område det bør fokuseres mer på.

Disse medlemmer mener det er helt nødvendig å redusere kostnader knyttet til fangst og deponering av CO₂ for kraftproduksjon fra fossile energikilder. Disse medlemmer er derfor tilhengere av en fortsatt sterk offentlig satsing på forskning og utvikling av renseteknologi for kraftproduksjon fra fossile energikilder, men en må samtidig være seg meget bevisst kostnadene før prosjekter iverksettes, og ikke minst alternativ bruk av de samme ressursene.

Disse medlemmer støtter CO₂-prosjektet på Mongstad, hvor man først bygget et pilotanlegg for utprøving av teknologi, før man eventuelt bygger fullskala. Disse medlemmer mener derimot at bruk av fellesskapets ressurser på et fullskala CO₂-renseanlegg basert på umoden og uprøvd teknologi, er uvetting bruk av midler.

Disse medlemmer vil også understreke at regjeringen burde laget rammebetingelser for gasskraftverk og CO₂-rensing, som gjør at aktører utover Mongstad og Kårstø vet hvilke betingelser og kostnadsrammer de kan få fra myndighetene. Regjeringen har dessverre valgt en snever tilnærming til saken.

Disse medlemmer viser til at en rekke aktører ønsker å bygge gasskraftverk eller mener de kan bygge CO₂-renseanlegg. Regjeringens tilnærming medfører at disse aktørene blir sittende i et vakuum. Gasskraftutbyggere har CO₂-rensekrav som er umulig å innfri, mens aktører som har mulig CO₂-renseteknologi, ikke har noen inntektsside som gjør at de vil ta sjansen på å bygge sine renseanlegg.

Disse medlemmer mener debatten rundt Industrikraft Møres gasskraftprosjekt i Elnesvågen og Sargas tro på egen teknologi illustrerer dette.

Disse medlemmer viser til at kullkraftverket på Svalbard bør brukes som «test-site» for rensing av kullkraft.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen åpne for at andre lokasjoner enn Mongstad kan bygge fullskala gasskraftverk med CO₂-renseanlegg med statlig finansiering på 'no cure – no pay' basis, noe som vil øke sjansen for suksessfullt resultat i arbeidet med å utvikle ny teknologi.»

«Stortinget ber regjeringen utvikle et CO₂-prosjekt hvor målet er å finne kommersiell bruk av CO₂ som innsatsfaktor.»

«Stortinget ber regjeringen bruke kullkraftverket på Svalbard som 'test-site' for rensing av kullkraft.»

Byggsektoren

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at i 2010 utgjorde klimagassutslippene fra oppvarming og annen bruk i byggsektoren, samt utslipp fra fjernvarmeproduksjon, 2,8 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarte om lag 5 prosent av Norges samlede klimagassutslipp.

Flertallet peker på at utslippene i byggsektoren kommer fra bruk av fossil fyringsolje og andre petroleumsprodukter i varmeproduksjon. Utslippene i fjernvarmeproduksjon kommer fra forbrenning av avfall, olje og gass.

Flertallet mener at fossil fyringsolje som grunnlast må fases ut av alle statlige bygg innen 2018.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot fyring med fossil olje i husholdninger og til grunnlast i øvrige bygg i 2020. Dette forutsetter støtteordninger fra 2013 og øvrige virkemidler i en overgangsperiode. Forbudet og utfasingen må utformes med nødvendige unntak og slik at forsyningssikkerheten ivaretas. Unntakene utredes nærmere før forbudet endelig vedtas.»

Flertallet mener det må settes et mål om energieffektivisering i bygg. Komiteen peker på at et bredt spekter av virkemidler, for eksempel komponentkrav, teknisk forskrift, Enova med mer, er aktuelt å bruke for å nå et slikt mål.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et mål for energieffektivisering i bygg i løpet av 2012.»

Flertallet viser til at byggforskriftene ble betydelig skjerpet i 2007, både for energieffektivisering og -forsyning i bygg. I 2010 ble forsyningskravene skjerpet ytterligere for bygg over 500 m² og

effektivitetskravene ble noe justert. I tillegg ble det innført forbud mot å installere oljekjel for fossilt brensel til grunnlast.

Flertallet peker på at dette til tross så er det et betydelig potensial for energieffektivisering i bygg. Flertallet viser til at 40 prosent av Norges netto innenlands stasjonære sluttforbruk av energi, 80 TWh, brukes til drift av bygninger og funksjonalitet for brukerne. Den billigste og mest miljøvennlige energien er den som ikke brukes.

Flertallet viser til at en bygning normalt vil ha en levetid på mange tiår. Investeringene i energieffektiviseringstiltak vil derfor få betydning for energiforbruket i lang tid fremover. Det har dessverre vært mange eksempler på at nye bygg bygges uten at fornuftige og lønnsomme energitiltak prioriteres. Energiforskriftene i tekniske forskrifter til plan- og bygningsloven bør derfor skjerpes gjennom at det stilles krav til energiøkonomisering i alle nybygg. Dette vil bidra til å møte intensjonene i revidert utgave av EUs bygningsenergidirektiv, som i langt større grad vil vektlegge tiltak for optimal energiforvaltning.

Flertallet har merket seg at regjeringen i meldingen varsler at den vil skjerpe energiforskriftene i byggeteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020.

Flertallet peker på at bygningsmassen skiftes ut svært langsomt, noe som gjør at potensialet for energieffektivisering i bygningsmassen ikke kan realiseres gjennom krav til nye bygg og større rehabiliteringer alene. Flertallet har merket seg at regjeringen vil innføre komponentkrav for eksisterende bygg og klargjøre for hvilke byggarbeider og komponentene disse kravene skal gjelde, blant annet ut fra en vurdering av energieffekter og kostnader. Flertallet slutter seg til dette.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge frem forslag for Stortinget med virkemidler som bidrar til å utløse betydelig energieffektivisering og energiomlegging fra fossile til miljøvennlige kilder i private husholdninger.»

Flertallet viser til at Enova i dag har en sjablongbasert støtteordning for selektive energitiltak mot husholdninger. Utover dette er minstegrensen for å utløse støtte fra Enova 100 000 kWh energiresultat pr. år. Enovas tiltaksmidler forutsettes derfor brukt på næringsmarkedet og borettslag/sameier.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet mener energieffektivisering i bygg er god energi- og miljøpolitikk. Disse medlemmer mener det vil være fornuftig å se på nye ordninger som vil fremme dette, som for eksempel bedre avskrivningssatser for energi- og miljøtiltak i

nybygg. I dag avskrives tekniske installasjoner ofte over lengre tid enn varens levetid. Ved å redusere dette til for eksempel fem år stimulerer man til bedre energieffektivitet i næringsbygg.

Disse medlemmer mener man også i private husholdninger har et potensial, og mener installering av alternative energikilder i boliger både vil kunne bidra til å redusere kraftbehovet og skape et mer fleksibelt opplegg for forbrukerne. Disse medlemmer mener man kan stimulere til dette gjennom positive tiltak i for eksempel skatte- og avgiftssystemet, fremfor påbud, forbud og avgifter.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen i meldingen varsler at den vil skjerpe energikravene i byggeteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020. Disse medlemmer viser til direktør for næringspolitikk i Byggenæringens Landsforening, som understreker at en slik skjerping uten tvil vil gjøre det dyrere å bygge boliger, noe som igjen vil gjøre at færre boliger bygges. Disse medlemmer viser til VG 26. april 2012, hvor det ifølge Block Watne vil bli 250 000 kroner dyrere å bygge et hus etter passivhusstandard i 2015. Disse medlemmer understreker at dyrere og færre boliger vil gå utover folk flest, og særlig unge mennesker som skal etablere seg på boligmarkedet.

Disse medlemmer viser til at det i dag bygges for få boliger i Norge og at regjeringen har lovet flere og billigere boliger. Det er etter disse medlemmers mening derfor kontraproduktivt at regjeringen foreslår en skjerpelse i byggeteknisk forskrift. Disse medlemmer viser til at det kun er de store utbyggeraktørene som har kompetanse til å bygge passivhus. En skjerpelse i byggeteknisk forskrift vil derfor, etter disse medlemmers mening, kunne føre til en begrenset konkurransesituasjon der små aktører stenges ute av markedet.

Disse medlemmer viser til Huseiernes Landsforbund, som påpeker at en skjerpelse i byggeteknisk forskrift vil føre til at det blir dyrere også å bygge på eksisterende hus, ettersom kravene vil gjelde også for gamle hus dersom man rehabiliterer utover et visst nivå. Disse medlemmer viser til administrerende direktør i Boligprodusentene, som understreker at man vet for lite om effekten av passivhus på inn klima og personer med astma- og allergiutfordringer. Disse medlemmer mener derfor dette burde vært grundig utredet før man innfører en skjerpelse i byggeteknisk forskrift. Disse medlemmer understreker at bransjeforeningen Boligprodusentene, Huseiernes Landsforbund, OBOS og NBBL er kritiske til en skjerping i byggeteknisk forskrift fra 2015. Disse medlemmer mener at det skal oppmuntres til bygging av lavenergihus gjennom skattestimulans snarere enn gjennom påbud.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen ønsker å innføre forbud mot fyring med fossil olje i husholdninger og til grunnlast i øvrige bygg i 2020. Disse medlemmer vil understreke at et slikt forbud vil ramme husholdningene.

Disse medlemmer mener det er viktig at offentlig sektor går foran som gode eksempler. Det offentlige bør legge både miljømessige og økonomiske hensyn til grunn, når det gjøres innkjøp, foretas nyinvesteringer og nybygging. Disse medlemmer vil samtidig advare mot direkte eller indirekte press overfor norske kommuner til å gjennomføre CO₂-reducerende tiltak med kostnader langt over CO₂-kvotepris.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen om å se bort ifra forslaget om skjerpelse i byggeteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nullenerginivå i 2020.»

«Stortinget ber regjeringen bedre avskrivningssetser for energi- og miljøtiltak i bygg.»

«Stortinget ber regjeringen gi skattefradrag for energi- og miljøtiltak i privatboliger med en teknologinøytral tilnærming.»

Transportsektoren

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at i 2010 utgjorde klimagassutslippene fra transportsektoren, som omfatter landtransport, innenriks sjøfart og luftfart, fiskeri og ikke-veigående mobile kilder 17,3 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarte 32 prosent av Norges samlede klimagassutslipp.

Flertallet peker på at transportsektoren med dette er den største utslippssektoren i Norge som i hovedsak er utenfor kvotesystemet. Det er derfor innenfor denne sektoren at potensialet for innenlandske kutt i klimagassutslippene er størst.

Flertallet peker på at for å redusere utslippene fra denne sektoren må det fases inn ny og miljøvennlig kjøretøyteknologi og legges til rette for at det skal være lettere å velge kollektivtransport, gange og sykkel. Flertallet mener at mer gods må over fra vei til bane og sjø, og det må tas i bruk mer miljøvennlig kjøretøyteknologi og drivstoff. Flertallet mener at kommunene har en sentral oppgave i å redusere transportbehovet gjennom en samordnet miljø-, areal- og transportplanlegging, tilrettelegging for kollektivtransport og gjennom andre virkemidler som påvirker valg av transportform.

Flertallet peker på at et viktig virkemiddel for reduserte klimagassutslipp i transportsektoren vil være en fortsatt omlegging av avgiftene på kjøretøy

og drivstoff, i mer miljøvennlig retning. Flertallet erkjenner imidlertid at Norges geografi og spredte bosetting gjør transport viktig for både husholdninger og næringsliv, og i mange deler av landet er bilen et helt nødvendig fremkomstmiddel. Derfor mener flertallet at det må legges til rette for at mer av bilbruken skjer med utslippsfrie eller utslippsnøytrale drivstoff, og at det må stimuleres til at nye biler som omsettes i Norge er biler med lave eller ingen utslipp av CO₂. Det må være lønnsomt å velge biler med lave utslipp eller som bruker alternative utslippsfrie eller utslippsnøytrale drivstoff, som hybrider, elbiler og biodrivstoff.

Flertallet har merket seg at regjeringen har et mål om at gjennomsnittlig utslipp fra nye personbiler i 2020 ikke skal overstige et gjennomsnitt på 85 g CO₂/km. Flertallet har merket seg at regjeringen vil oppnå dette blant annet gjennom å bruke bilavgiftene til å bidra til omlegging til en mer miljø- og klimavennlig bilpark. Flertallet legger til grunn at drivstoffavgiftene fortsatt skal bidra til å redusere de nasjonale utslippene, blant annet gjennom langsiktige og forutsigbare rammevilkår for miljøvennlig drivstoff.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget legger til grunn at drivstoffavgiftene fortsatt skal bidra til å redusere de nasjonale utslippene, blant annet gjennom langsiktige og forutsigbare rammevilkår for miljøvennlig drivstoff, jf. Innst. 3 S (2011–2012). Bilavgiftene skal blant annet brukes til å bidra til en mer miljø- og klimavennlig bilpark, ved at nullutslippsbiler, plug-in-hybrider og andre miljøvennlige biler kommer bedre ut enn tilsvarende biler med fossilt drivstoff. Avgiftene skal ytterligere vektlegge klimaegenskaper og lokal forurensning.»

Flertallet peker på at bilavgiftene skal brukes til å bidra til en mer miljø- og klimavennlig bilpark ved at nullutslippsbiler, plug-in-hybrider og andre miljøvennlige biler kommer bedre ut enn tilsvarende biler med fossilt drivstoff. Avgiftene skal ytterligere vektlegge klimaegenskaper og lokal forurensning.

Komiteen mener at dagens avgiftsfordeler for rene nullutslippsbiler skal videreføres ut neste stortingsperiode (2017), så fremt antall rene nullutslippsbiler ikke overstiger 50 000.

Komiteen peker videre på at andre virkemidler for å fremme nullutslippsbiler, slik som fritak fra bom- og fergeavgift, tilgang til kollektivfelt og gratis parkering, må sees i sammenheng med trafikkutviklingen i de store byene. I beslutninger om disse virkemidlene må lokale myndigheters synspunkter veie tungt.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Dagens avgiftsfordeler for kjøp og bruk av rene nullutslippsbiler videreføres ut neste stortingsperiode (2017), så fremt antall rene nullutslippsbiler ikke overstiger 50 000. Andre virkemidler for å fremme nullutslippsbiler, slik som fritak fra bom- og fergeavgift, tilgang til kollektivfelt og gratis parkering, må sees i sammenheng med trafikkutviklingen i de store byene. I beslutninger om disse virkemidlene må lokale myndigheters synspunkter veie tungt.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet ønsker å gi en lengre garantiperiode med avgiftsfordeler for rene nullutslippsbiler, men vil likevel støtte forslaget fra komiteen, da det i det minste er bedre enn dagens situasjon.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter videre at det må utvikles et opplegg for utvidet miljøinformasjon ved salg av nye biler, herunder informasjon om drivstoffkostnader og avgiftsmessige ulemper ved kjøretøy med høyt utslipp, samt styrket kontroll med miljø- og energimerking ved salg av nye biler.

Flertallet mener det er viktig at det utvikles gode rutiner for miljøbevisst anskaffelse av bil og drosjetjenester for offentlig sektor. Flertallet støtter forslaget om å bidra til utbygging av infrastruktur for elektrifisering og alternative drivstoff gjennom Transnova. Flertallet legger til grunn at dette også må gjelde LNG og tilrettelegging for landstrøm for ferger og skip.

Flertallet mener at kollektivtransporten må styrkes betydelig. Flertallet har merket seg at regjeringen mener at kollektivtransporten må ha en viktig plass i Nasjonal transportplan for perioden 2014–2023, og slutter seg til dette. Flertallet mener at det må inkluderes en nasjonal kollektivtransportstrategi som en del av Nasjonal transportplan.

Flertallet understreker at staten bør øke tilskuddet til investering og drift av fylkeskommunal kollektivtransport og andre miljøvennlige transportformer. Dette skal skje ved at byområder og staten inngår forpliktende avtaler. Avtalene må inneholde mål og virkemidler for økt kollektivandel, sykkel og gange og tiltak for redusert bilbruk. Det er en forutsetning at miljømål vektlegges og nås i slike forpliktende avtaler.

Flertallet understreker at staten, som en del av en framforhandlet og forpliktende avtale med byområdene og fylkeskommunene, der også tiltak for redusert bilbruk inngår, skal bidra i større grad til investeringskostnadene ved store kollektivprosjekter

i og rundt de store byene, som for eksempel baneprosjekter og høykvalitets busstilbud.

Flertallet har merket seg at prognosene for befolkningsutviklingen fremover viser at befolkningen i landets største storbyområder innen 2030 vil øke med 30–40 prosent. Flertallet understreker at veksten i persontransporten som denne befolkningsøkningen fører med seg må tas med kollektivtransport, sykkel og gange, og at i og omkring storbyområdene skal kollektivformål og sykkeltiltak gis økt prioritet ved fordeling av samferdselsbevilgningene.

Flertallet mener at belønningsordninger for kollektivtrafikk skal prioritere dokumenterte resultater. Det vil si en påvist vekst i andelen kollektivtransport på bekostning av personbiltrafikken. Belønningsordninger skal videre prioritere byområder som anvender vegprising, differensierte bompengesatser eller andre trafikkregulerende tiltak for tildeling av statlige midler. Vegprising er et lokalt virkemiddel. Det vil derfor ikke innføres vegprising uten lokal tilslutning. Det er en forutsetning for tildeling av slike midler at det iverksettes tiltak, eller nylig har blitt iverksatt tiltak som virker begrensende på personbiltrafikken. Det er en lokal beslutning hvilke tiltak som iverksettes. Flertallet ber regjeringen øke belønningsordningen med 500 mill. kroner i 2013 og 2014, hvorav 250 mill. kroner bevilges i 2013 og 250 mill. kroner i 2014.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Belønningsordningen for kollektivtrafikk skal prioritere dokumenterte resultater. Det vil si en påvist vekst i andelen kollektivtransport på bekostning av personbiltrafikken. Belønningsordninger skal videre prioritere byområder som anvender vegprising, differensierte bompengesatser eller andre trafikkregulerende tiltak for tildeling av statlige midler. Vegprising er et lokalt virkemiddel. Det vil derfor ikke innføres vegprising uten lokal tilslutning. Det er en forutsetning for tildeling av slike midler at det iverksettes tiltak, eller nylig har blitt iverksatt tiltak som virker begrensende på personbiltrafikken. Det er en lokal beslutning hvilke tiltak som iverksettes. Belønningsordningen skal økes med 500 mill. kroner i 2013 og 2014, hvorav 250 mill. kroner bevilges i 2013 og 250 mill. kroner i 2014. Som del av framforhandlede og forpliktende avtaler med byområdene og fylkeskommunene, der også tiltak for redusert bilbruk inngår, skal staten i større grad bidra til investeringskostnadene ved store kollektivprosjekter i og rundt de store byene, som for eksempel baneprosjekter og høykvalitets busstilbud.»

Komiteen mener at for å sikre full fremkomelighet for kollektivtrafikken må det gjennomføres egne oppgraderte korridorer og linjenett, kollektiv-

felt, lyssignalprioritering, utforming av holdeplasser, tilstrekkelig materiell og tilretteleggingstiltak. Komiteen understreker at for at kollektivtilbudet skal kunne konkurrere med bilen, er forutsigbarhet, frekvens og komfort veldig viktig. Kvalitet og komfort må ligge til grunn for kollektivtilbudet, blant annet med funksjonelle holdeplasser og stor nok kapasitet.

Komiteen mener at jernbanens rolle i transportsystemet må styrkes og at investeringene i jernbanen må økes, særlig rundt de største byene. En moderne og effektiv jernbane gjør toget mer attraktivt for næringsliv og reisende, og fører til redusert bilbruk. Komiteen har merket seg at regjeringen i forbindelse med Nasjonal transportplan vil legge fram en framdriftsplan for utbygging av InterCity-forbindelsen i det sentrale Østlandsområdet, med en tidfesting av når ulike strekninger kan ferdigstilles. Komiteen legger til grunn at regjeringen fremmer et alternativ for Stortinget som sikrer rask fremdrift.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget viser til klimameldingens omtale av utbygging av InterCity-forbindelsen i det sentrale Østlandsområdet og legger til grunn at regjeringen fremmer et alternativ for Stortinget som sikrer rask fremdrift.»

Komiteen mener at det må legges til rette for å flytte gods fra vei til bane og sjø. Komiteen merker seg at regjeringen i forbindelse med Nasjonal transportplan for 2014–2023 legger frem en strategi for å flytte gods fra vei til bane og sjø. Komiteen har merket seg at det skal legges til rette for knutepunkter som letter overgangen fra vei til sjø og bane. I tillegg jobbes det med en særskilt nærskipfartsstrategi. Komiteen slutter seg til dette arbeidet.

Komiteen merker seg at det er igangsatt et arbeid med å gjennomgå lostjenesten.

Komiteen har merket seg at regjeringen vil styrke sjøtransportens rolle i transportsystemet og at regjeringen vil øke de årlige rammene til infrastrukturinvesteringer i havner og farleder. Komiteen slutter seg til dette.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, merker seg at havnene oppfordres til å miljødifferensiere prisene på frivillig basis og vil slutte seg til oppfordringen.

Flertallet merker seg at regjeringen vil innføre IMO's krav om energieffektivitet også for skip som utelukkende går i innenriksfart. Flertallet støtter dette arbeidet.

Flertallet har merket seg at regjeringen vil bidra til utbygging av infrastruktur for elektrifisering og alternative drivstoff, blant annet gjennom Transnova. Flertallet presiserer at dette også må inklud-

dere LNG. Flertallet har videre merket seg at regjeringen evaluerer den maritime strategien «Stø kurs» og at regjeringen i den forbindelse vil vurdere tiltak for ytterligere implementering og anvendelse av LNG som drivstoff for skip.

Flertallet mener at Transnovas mandat fortsatt skal omfatte støtte til landstrøm til skip.

Flertallet mener at det må satses på sykkel som fremkomstmiddel. Sykkel er både et miljøvennlig og helsefremmende transportmiddel. Flertallet mener at det må utbygges en bedre infrastruktur for sykkel, både som selvstendig transportmiddel og i sammenheng med kollektivtransport, blant annet gjennom egne sykkelekspressveier til bykjernene og til sentraliserte næringsområder. Flertallet vil understreke viktigheten av at tiltak for syklende prioriteres i fremtidige transportpakker i storbyene. Flertallet ber om at regjeringen innenfor sykkel-satsingen etablerer en ordning der staten setter inn en særlig innsats i byområder der kommuner og fylker ønsker en forpliktende satsing for å få etablert et helhetlig sykkelnett.

Flertallet har merket seg at regjeringen i Nasjonal transportplan for 2014–2023 vil legge frem en sykkel-satsing med økte bevilgninger til gang- og sykkelveier, slik at den årlige bevilgningen ved utgangen av første del av perioden er dobbelt så høy som nå.

Flertallet viser til at luftfarten fra 2012 er en del av EUs kvotemarked. Flertallet viser her til Innst. 259 S (2010–2011), jf. Prop. 68 S (2010–2011) der Stortinget enstemmig samtykket til inkludering av luftfart i klimavotesystemet.

Flertallet har merket seg at regjeringen vil fortsette arbeidet for å få inkludert luftfart i et bindende internasjonalt klimaregime, og slutter seg til dette.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet peker på at et effektivt og sikkert transportnett over hele landet for persontransport og godstransport også vil være et energieffektivt og miljøvennlig transportnett. Disse medlemmer understreker at det først og fremst er statens oppgave å sørge for full statlig finansiering av bygging, utvikling, drift og vedlikehold av veinettet og jernbanen. Disse medlemmer understreker at staten har et særlig ansvar for å finansiere og legge til rette for etablering av trafikknutepunkt der flere transportformer møtes, og at skatte- og avgiftsopplegg samt årlige budsjett-disposisjoner ikke hindrer at de ulike transportsektorer kan utnytte egen konkurransekraft innenfor et samlet nasjonalt transportnett.

Disse medlemmer merker seg at regjeringen legger til grunn at bilavgiftene fortsatt skal bidra til omlegging til en mer miljø- og klimavennlig bilpark. Disse medlemmer erkjenner at Norge er et lang-

strakt land, hvor bilbruk er en viktig del av infrastrukturen. Bilrelaterte avgifter som engangsgiften ved kjøp av ny bil, årsavgiften, omregistreringsavgiften og avgifter på drivstoff bør etter disse medlemmers mening reduseres, og vrakpanten bør økes. Disse medlemmer mener disse tiltakene vil bidra til en nyere, sikrere og mer miljøvennlig bilpark. Disse medlemmer understreker viktigheten av å sikre langsiktighet rundt skatte-/avgiftslettelser som stimulerer til bruk av alternativt drivstoff.

Disse medlemmer har merket seg at regjeringen har et mål om at gjennomsnittlig utslipp fra nye personbiler i 2020 ikke skal overstige et gjennomsnitt på 85g CO₂/km. Disse medlemmer viser til at EU til sammenlikning har et utslippsmål på 95g CO₂/km og vil derfor understreke at det er uheldig for norske forbrukere med særnorske krav.

Disse medlemmer understreker viktigheten av å bygge moderne, effektive, sikre og miljøvennlige veier. Dette kan gjøres ved å opprette et selskap for samfunnsøkonomisk lønnsom veiutbygging basert på «Avinor-modellen», det vil si at veiutbyggingen finansieres utenfor handlingsregelen. En slik ordning gir grunnlag for å planlegge og gjennomføre infrastrukturutbygging med større forutsigbarhet, bedre mulighet til langsiktig planlegging og kontraktsinngåelse. Dermed kan man i større grad kombinere norske og utenlandske entreprenørselskap til å bygge ut norsk infrastruktur. Norge er et langstrakt land med lav befolkningstetthet. Når både befolkning og næringsliv er spredt over store avstander, krever det at veinettet er konstruert for at befolkningen og varer kan transporteres effektivt, sikkert og miljøvennlig.

Disse medlemmer viser til regjeringens mål om at veksten i persontransporten i storbyområdene skal tas med kollektivtransport, sykkel og gange, samt at kollektivformål og sykkeltiltak i og omkring storbyene skal gis økt prioritet ved fordeling av samferdselsbevilgninger. Disse medlemmer støtter en styrking av kollektivtransporten, men vil understreke viktigheten av at satsingen på kollektivtrafikken ikke går på bekostning av veiutbygging, da et samspill mellom disse er nødvendig for å dekke mangfoldet av behov for transport i husholdninger og næringsliv.

Disse medlemmer understreker at Fremskrittspartiet ønsker å forbedre og fornye det eksisterende jernbanenettet i Norge med satsing på persontransport i befolkningstette områder og godstransport over lange avstander. Disse medlemmer ønsker at det opprettes et statlig selskap for utbygging av jernbane, basert på «Avinor-modellen» og at det gis skattefradrag for arbeidsgiverbetalt kollektivkort. Disse medlemmer mener også det bør satses på innfartsparkeringsplasser rundt byer.

Disse medlemmer er uenig i en klimapolitikk hovedsakelig basert på ytterligere skatter, avgifter og offentlige inngrep, særlig innen transportsektoren. Disse medlemmer understreker igjen at investering i et moderne, effektivt og sikkert transportnett også vil gi god energieffekt og god miljøeffekt. Disse medlemmer understreker viktigheten av tiltak som:

- Bygge moderne, effektive, sikre og miljøvennlige veier.
- Effektivisere og optimalisere dagens jernbanelinje.
- Flytte langtransportert gods fra vei til bane og kjøp.
- Stimulere til et mer effektivt kollektivtilbud i befolkningstette strøk.
- Bygging av modale knutepunktterminaler i samferdselsmessig infrastruktur der flere transportformer knyttes direkte sammen.
- Økt bruk av gass til skip og samferdsel.
- Lavere bilavgifter som stimulerer til raskere utskifting av bilparken.
- Redusere avgift på hybridbiler og lignende.
- Høyere vrakpant.
- Skatte-/avgiftslettelser som stimulerer til bruk av alternativt drivstoff.

Disse medlemmer understreker at offentlig virksomhet må ligge i front når det gjelder bruk av transportløsninger som er energi- og miljøeffektive.

Disse medlemmer tar avstand fra en utvikling mot økte skatter og avgifter, restriksjoner og reguleringer som kun har symbolverdi og som påfører ekstra ulemper for den enkelte og for næringslivet, med «miljøtiltak» som alibi. Økte skatter på transport og mobilitet i form av veiprising, køskatter, skatt på parkering og tilsvarende øker landets kostnadsnivå og hindrer sunn økonomisk vekst og utvikling. Disse medlemmer mener en langt mer positiv og resultatrettet tilnærming kan være å la arbeidsgiver gi arbeidstaker skattefritt kollektivkort. Ifølge regjeringens anslag vil en slik ordning medføre at 175 000 jobbreisende skifter fra bil til kollektive løsninger.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn en vekst i veibyggingen over hele landet, slik at økt utbygging av kollektivtilbudet ikke skjer på bekostning av veibygging.»

«Stortinget ber regjeringen stimulere til mer miljøvennlige drivstoff og energikilder, men samtidig sørge for at en vridning av innretningen på drivstoff-

avgiftene ikke medfører økte avgifter på drivstoff pr. liter.»

«Stortinget ber regjeringen redusere bilavgifter ved kjøp som stimulerer til raskere utskifting av bilparken, samt bidra til at miljøvennlige biler premieres.»

«Stortinget ber regjeringen øke vrakpanten.»

«Stortinget ber regjeringen bygge moderne, effektive, sikre og miljøvennlige veier ved å opprette et statlig selskap for samfunnsøkonomisk lønnsom veibygging basert på 'Avinor-modellen'.»

«Stortinget ber regjeringen opprette et statlig selskap for utbygging av jernbane, basert på 'Avinor-modellen'.»

«Stortinget ber regjeringen gi skattefradrag for arbeidsgiverbetalt kollektivkort.»

«Stortinget ber regjeringen gi avgiftsstimulans for å flytte langtransportert gods fra vei til bane og kjøp.»

Jordbrukssektoren

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at i 2010 utgjorde utslipp fra jordbruket 5,2 millioner tonn CO₂-ekvivalenter. Dette tilsvarte om lag 10 prosent av Norges samlede klimagassutslipp. Gass fra husdyrgjødsel var en betydelig del av dette.

Komiteen mener det er viktig å bidra til utvikling av biogass i Norge, blant annet gjennom gårdsbaserte biogassanlegg og store behandlingsanlegg for husdyrgjødsel og avfall. Komiteen peker på at forutsigbare og langsiktige rammebetingelser er avgjørende dersom vi skal øke produksjon og bruk av biogass i Norge.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, mener det er behov for en nasjonal tverrsektoriell biogasstrategi dersom vi skal utløse biogasspotensialet og dermed redusere klimagassutslippene i Norge.

Flertallet viser videre til Stortingets mål om at 30 prosent av husdyrgjødsel skal gå til biogassproduksjon innen 2020.

Avfall

Komiteen viser til at regjeringen har varslet en samlet gjennomgang av avfallssektorens ulike miljøeffekter i den kommende stortingsmeldingen om avfallspolitikken.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at avfallssektoren i klimagassregnskapet kun inkluderer utslipp fra avfallsdeponier og fra avløp og avløpsrensing. I 2010 var disse utslippene på ca. 1,2 mill. tonn CO₂-ekvivalenter. Utslippene fra avfallsdeponering skyldes at det under nedbrytingen av organisk materiale på deponiene dannes deponigass som består av 60 prosent metan og 40 prosent CO₂.

Fluorerte klimagasser i produkter

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, viser til at utslipp av de fluorerte klimagassene HFK, PFK og SF₆ utgjør om lag 3 prosent av de norske utslippene målt i CO₂-ekvivalenter. Omtrent halvparten av disse utslippene er prosessutslipp av PFK fra aluminiumsproduksjon. SF₆ står for om lag 0,4 prosent av de totale utslippene og benyttes i høyspentbrytere og annet utstyr brukt i elektrisitetsforsyningen. Det resterende (ca. 1 prosent) er utslipp av HFK.

Flertallet har merket seg at det i Klimakur 2020 er beregnet et utslippsreduksjonspotensial på 0,5 millioner tonn CO₂-ekvivalenter i 2020. Tiltakene går ut på å erstatte HFK med naturlige kuldemedier, benytte HFK med lavere globalt oppvarmingspotensial på områder der det er vanskelig å erstatte HFK med naturlige kuldemedier, samt minimere lekkasjer av HFK fra kuldeanlegg.

Kommunesektoren

Komiteen understreker betydningen av det lokale selvstyret innen arealplanlegging og kollektivtransport.

Komiteen har merket seg at KS har foreslått en finansieringsordning for lokale klimatiltak, der staten kjøper klimavoter av kommuner og fylkeskommuner som gjennomfører klimatiltak.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, peker på at kommunene kan spille en viktig rolle for å redusere klimagassutslippene.

Flertallet mener at kommunene gjennom sitt ansvar for arealplanlegging legger viktige rammebetingelser for å redusere klimagassutslippene.

Forskning og utredning

Komiteen mener at Norge må bidra til den globale innsatsen for å styrke kunnskapsgrunnlaget i klimaarbeidet og til at den grunnleggende forskningen styrkes.

Komiteen mener forskning og teknologisk utvikling innenfor fornybar energi er viktig både i et klima- og næringsperspektiv. Komiteen mener at

bevilgningene til FME-sentrene må styrkes, og at det opprettes et nytt FME-senter for geotermisk energi.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i de kommende statsbudsjett øke bevilgningene til FME-sentrene og at det opprettes et FME-senter for geotermisk energi.»

Komiteen vil videre understreke viktigheten av det svensk-norske markedet for elsertifikater som ble opprettet 1. januar 2012. Komiteen legger til grunn at beregningsrelevant forbruk for elsertifikatsordningen fortsatt skal baseres på reglene om elavgift. For å sikre at det ikke oppstår skjeve konkurransevilkår ber komiteen regjeringen evaluere det beregningsrelevante forbruket når man har fått litt mer erfaring med ordningen.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen evaluere det beregningsrelevante forbruket for elsertifikatordningen.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, har merket seg at regjeringen, basert på erfaringene med dagens lovgivning og virkemiddelbruk, vil vurdere hensiktsmessigheten av en egen klimalov. Flertallet slutter seg til dette, og ber regjeringen utrede hensiktsmessigheten av en slik lov.

Komiteen mener regjeringen må vurdere potensialet for å redusere klimagassutslippene ved bruk av IKT.

Komiteen fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen vurdere potensialet for å redusere klimagassutslippene i Norge ved bruk av IKT.»

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, slutter seg for øvrig til meldingen og fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge flertallets merknader i denne innstillingen til grunn for klimapolitikken.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil advare mot en holdning hvor politikere forventer at forskningsmiljøene automatisk vil innfri politiske løfter om ny teknologi. FoU-arbeidet bør vektlegge langsiktige suksesskriterier fremfor kortsiktige målsettinger. Ønsket om snarlige CO₂-kutt ved å kommersialisere et produkt på et infantilt stadium må vurderes opp mot nytten av å kanalisere de samme ressursene inn i en modning av teknologien.

Disse medlemmer vil understreke at utvikling av mange nye energi- og miljøteknologier må anses som langsiktige prosjekter, og at det derfor er viktig å ha et langsiktig perspektiv når man snakker om utvikling og bruk av nye teknologier. Disse medlemmer mener det er feil å avvise prosjekter «fordi det er for langt frem i tid». Disse medlemmer viser til at mange for eksempel har avvist kraftproduksjon basert på thorium, nettopp fordi det er et slikt «langsiktig prosjekt». Disse medlemmer mener man da ikke har tatt inn over seg de utfordringer man faktisk står overfor. Disse medlemmer har samtidig registrert at regjeringen har stilt seg særdeles positiv til havvindmøller, selv om det prosjektet trolig har tilsvarende lang horisont.

Disse medlemmer vil akselerere utviklingen av bedre og grønnere energiteknologier. Dette krever satsing både innen forskningsmiljøene, universitetene og realfag samt energibransjen generelt. Disse medlemmer vil styrke eksisterende og 2 nye FME-sentre. Disse medlemmer vil opprette et FME-senter for geotermisk energi hvor Norge kan bidra med berekompetanse til bedra hste av varmeressursene i jordskorpen.

Disse medlemmer foreslår også at Haldenmiljøet får status som FME. Det er et globalt anerkjent miljø innen sikkerhet og styringssystemer for kjernekraftverk. Reaktorkompetanse er viktig i en verden som kommer til å bygge mer kjernekraft. Disse medlemmer gjør oppmerksom på at India nylig har startet satsingen på å bygge en Thoriumreaktor.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen opprette et nytt FME-senter for Thorium i samarbeid med IFEs Haldenreaktor.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittpartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen legge til grunn CO₂-intensitet fremfor totale CO₂-utslipp når man drøfter behovet for nasjonale tiltak innen næringslivet og andre sektorer, slik at norsk næringsliv kan utvikle sin virksomhet i Norge fremfor å måtte øke sin produksjon i utlandet.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen se bort ifra målsettingen om 2/3 kutt innen 2020.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen likestille nasjonale og internasjonale sertifiserte CO₂-reducerende tiltak, slik at tiltak gjennomføres der de har størst effekt.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen utarbeide både nasjonalt og globalt CO₂-budsjett for nasjonale tiltak, og hvor tiltak som ikke gir vesentlig global gevinst, revurderes.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen endre klimafondets finansiering slik at det baseres på prinsippene som ligger til grunn for NOx-fondet. Klimafondets inntekter skal baseres på øremerking av CO₂-avgiften på norsk sokkel.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen endre klimafondets finansiering slik at det baseres på prinsippene som ligger til grunn for NOx-fondet. Klimafondets inntekter skal baseres på øremerking av CO₂-avgiften på norsk sokkel.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen sikre rask implementering av CO₂-kompensasjon for industriens kostnader i kraftprisen.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen stimulere til økt bruk av gass i norsk industrivirksomhet fremfor å tvinge slik industri ut av landet.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen gi positive signaler til etablering av gassbasert industrivirksomhet, for eksempel aluminiumsverk og jernverk, som vil kutte CO₂-utslipp fra dagens kullbaserte anlegg.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen tillate industrien å eie egne vannkraftverk så lenge kraften brukes til industrivirksomhet, noe som sikrer at miljøvennlig industrivirksomhet utvikler seg i Norge.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen sikre konkurranseevnen til norsk industri, og derved unngå at Kyoto-avtalen oppfylles ved å «eksportere» norsk industris punktutslipp og arbeidsplasser.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen øke satsingen på vannkraft gjennom tiltak for opprustning og utvidelse av eksisterende vannkraftverk, tillate utbygging av større vannkraftverk, hvor man ikke krever nye store oppdemninger, tillate skånsom vannkraftutbygging av Vefsna og evaluere tidligere verneplaner med sikte på å høste av vannressursene uten å skade miljøverdiene.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen tillate lokal saksbehandling for mindre vann- og vindkraftprosjekt der kommunen selv ønsker det.

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen tilpasse avskrivingssetser for vind- og vannkraft tilsvarende som i Sverige.

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen tilpasse regelverket i sertifikatordningen slik at avslutningsperioden blir lik som i Sverige.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen åpne for at andre lokasjoner enn Mongstad kan bygge fullskala gasskraftverk med CO₂-renseanlegg med statlig finansiering på «no cure – no pay»-basis, noe som vil øke sjansen for suksessfullt resultat i arbeidet med å utvikle ny teknologi.

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen utvikle et CO₂-prosjekt hvor målet er å finne kommersiell bruk av CO₂ som innsatsfaktor.

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen bruke kullkraftverket på Svalbard som «test-site» for rensing av kullkraft.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen om å se bort ifra forslaget om skjerpelser i byggeteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nullenerginivå i 2020.

Forslag 20

Stortinget ber regjeringen bedre avskrivningssatser for energi- og miljøtiltak i bygg.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen gi skattefradrag for energi- og miljøtiltak i privatboliger med en teknologinøytral tilnærming.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen legge til grunn en vekst i veibyggingen over hele landet, slik at økt utbygging av kollektivtilbudet ikke skjer på bekostning av veibygging.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen stimulere til mer miljøvennlige drivstoff og energikilder, men samtidig sørge for at en vridning av innretningen på drivstoffavgiftene ikke medfører økte avgifter på drivstoff pr. liter.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen redusere bilavgifter ved kjøp som stimulerer til raskere utskifting av bilparken samt bidra til at miljøvennlige biler premieres.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen øke vrakpanten.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen bygge moderne, effektive, sikre og miljøvennlige veier ved å opprette et statlig selskap for samfunnsøkonomisk lønnsom veibygging basert på «Avinor-modellen».

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen opprette et statlig selskap for utbygging av jernbane, basert på «Avinor-modellen».

Forslag 28

Stortinget ber regjeringen gi skattefradrag for arbeidsgiverbetalt kollektivkort.

Forslag 29

Stortinget ber regjeringen gi avgiftsstimulans for å flytte langtransportert gods fra vei til bane og kjøll.

Forslag 30

Stortinget ber regjeringen opprette et nytt FME-senter for Thorium i samarbeid med IFEs Haldenreaktor.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

I

Meld. St. 21 (2011–2012) – Norsk klimapolitikk – vedlegges protokollen.

II

Stortinget ber regjeringen opprette et nytt fond for klima, fornybar energi og energiomlegging med utgangspunkt i Enovas Grunnfond som i dag er på 25 mrd. kroner. Fondskapitalen skal utgjøre 50 mrd. kroner i 2016, med en økning på 10 mrd. kroner i 2013, 5 mrd. kroner i 2014, 5 mrd. kroner i 2015 og 5 mrd. kroner i 2016.

III

Stortinget ber regjeringen legge frem en vurdering av mulighetene for å utvikle en verdikjede for CO₂ i Norge, der fanget CO₂ kan brukes til kommersielle formål.

IV

Stortinget ber regjeringen innføre forbud mot fyring med fossil olje i husholdninger og til grunnlast i øvrige bygg i 2020. Dette forutsetter støtteordninger fra 2013 og øvrige virkemidler i en overgangsperiode. Forbudet og utfasingen må utformes med nødvendige unntak og slik at forsyningssikkerheten ivaretas. Unntakene utredes nærmere før forbudet endelig vedtas.

V

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med et mål for energieffektivisering i bygg i løpet av 2012.

VI

Stortinget ber regjeringen legge frem forslag for Stortinget med virkemidler som bidrar til å utløse betydelig energieffektivisering og energiomlegging fra fossile til miljøvennlige kilder i private husholdninger.

VII

Stortinget legger til grunn at drivstoffavgiftene fortsatt skal bidra til å redusere de nasjonale utslippene, blant annet gjennom langsiktige og forutsigbare rammevilkår for miljøvennlig drivstoff, jf. Innst. 3 S (2011–2012). Bilavgiftene skal blant annet brukes til å bidra til en mer miljø- og klimavennlig bilpark, ved

at nullutslippsbiler, plug-in-hybrider og andre miljøvennlige biler kommer bedre ut enn tilsvarende biler med fossilt drivstoff. Avgiftene skal ytterligere vektlegge klimaegenskaper og lokal forurensning.

VIII

Dagens avgiftsfordeler for kjøp og bruk av rene nullutslippsbiler videreføres ut neste stortingsperiode (2017), så fremt antall rene nullutslippsbiler ikke overstiger 50 000. Andre virkemidler for å fremme nullutslippsbiler, slik som fritak fra bom- og fergeavgift, tilgang til kollektivfelt og gratis parkering, må sees i sammenheng med trafikkutviklingen i de store byene. I beslutninger om disse virkemidlene må lokale myndigheters synspunkter veie tungt.

IX

Belønningsordningen for kollektivtrafikk skal prioritere dokumenterte resultater. Det vil si en påvist vekst i andelen kollektivtransport på bekostning av personbiltrafikken. Belønningsordninger skal videre prioritere byområder som anvender vegprising, differensierte bompengesatser eller andre trafikkregulerende tiltak for tildeling av statlige midler. Vegprising er et lokalt virkemiddel. Det vil derfor ikke innføres vegprising uten lokal tilslutning. Det er en forutsetning for tildeling av slike midler at det iverksettes tiltak, eller nylig har blitt iverksatt tiltak som virker begrensende på personbiltrafikken. Det er en lokal beslutning hvilke tiltak som iverksettes. Belønningsordningen skal økes med 500 mill. kroner i 2013 og 2014, hvorav 250 mill. kroner bevilges i 2013 og 250 mill. kroner i 2014. Som del av framforhandlede og forpliktende avtaler med byområdene og fylkeskommunene, der også tiltak for redusert bilbruk inngår, skal staten i større grad bidra til investeringskostnadene ved store kollektivprosjekter i og rundt de store byene, som for eksempel baneprosjekter og høykvalitets busstilbud.

X

Stortinget viser til klimameldingens omtale av utbygging av InterCity-forbindelsen i det sentrale Østlandsområdet og legger til grunn at regjeringen fremmer et alternativ for Stortinget som sikrer rask fremdrift.

XI

Stortinget ber regjeringen i de kommende statsbudsjett øke bevilgningene til FME-sentrene og at det opprettes et FME-senter for geotermisk energi.

XII

Stortinget ber regjeringen evaluere det beregningsrelevante forbruket for elsertifikatordningen.

XIII

Stortinget ber regjeringen vurdere potensialet for å redusere klimagassutslippene i Norge ved bruk av IKT.

XIV

Stortinget ber regjeringen legge flertallets merknader i denne innstillingen til grunn for klimapolitikken.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 8. juni 2012

Erling Sande

leder

Nikolai Astrup

ordfører

